

TURAI HÍRLAP

XXVIII. évfolyam 3. szám

2019 ÁPRILIS

A Képviselő-testület tagjai és a hivatal munkatársai az utcabizalmikkal együttműködve Szendrei Ferenc polgármester vezetésével folyamatosan azon dolgoztak, hogy felkutatassák a megfelelő hitelkonstrukciót, pályázati-anyagi forrást - bármelyik is vezessen a célra a projekt kivitelezéséhez. A polgármester úr beszédében kiemelte, hogy sokan és sokat dolgoztak azért, hogy ez év április 3-án ünnepélyes keretek között sor kerülhessen a kivitelezési szerződés aláírására.

A 2019. évi belterületi útépítés közbeszerzési eljárást a legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempontra tekintettel a Penta Általános Építőipari Kft. nyerte, nettó 287.195.010 Ft ajánlati áron, 5 fő hátrányos helyzetű munkavállaló alkalmazásával. Tura városában első körben 6 utcában kezdődik meg a munka: Akácós út, Tavasz utca, Szövetség utca, Park út, Bacsó Béla út és Tűzér utca.

A TURAI LAKOSSÁGOT LEGJOBBAN FOGLALKOZTATÓ VÁLASZTÁSI ÍGÉRETEK EGYIKE VOLT A BELTERÜLETI UTAK FEJLESZTÉSE VÁROSUNKBAN.

Polgármester úr mindenkinek megköszönte az elvégzett munkát és hangot adott abbéli reményének, hogy nyár végén a műszaki átadást követően a lakosság rendelkezésére bocsáthatja az utakat. A belterületi utak fejlesztése ezzel nem áll meg, a jövőben is komoly célkitűzés az utak szilárd burkolattal való ellátása.

Pánczél Ottó Péter, a Penta Kft. ügyvezetője elismerően nyilatkozott a Turán tapasztalt példátlan közösségi összefogásról. A munkavégzés ideje alatt az érintett lakók türelmét kéri, eredményes kapcsolatra törekszik az utcabizalmikkal is. Gödöllői céggént, a léptéket tekintve szinte helyi megrendelést teljesítve örömmel kezdenek neki a munkának. A kivitelező cég képviselőjeként köszöni a lehetőséget és ugyanilyen töretlen jó hangulatban szeretné az átadási protokollt is megélni.

T.A.

Fotó: Csilla

A TAVASZ UTCÁBAN MEGKEZDŐDÖTT A KIVITELEZÉS

Fotó: Tóth Anita

4 EURÓPAI PARLAMENTI VÁLASZTÁSOK

8 ÉRTÉKMENTÉS A TURAI KASTÉLYBAN

10 HITTEL TANÍTANI ÉS ÉRTÉKET KÖZVETÍTENI

14 JÁTÉKOK RÉGEN ÉS MA

17 TARTSANAK NEMZETI ZSINATOT...

19 PROGRAMAJÁNLÓ

Összefoglaló a Képviselő-testület üléseiről

2019. március 27-i ülés

Jelen volt 9 fő (valamennyi képviselő)

A Képviselő-testület a közbeszerzési Bíráló Bizottság javaslatára döntött a 2019. évi belterületi útépités közbeszerzési eljárásának eredményéről: az eljárást a legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempontra tekintettel a Penta Általános Építőipari Korlátolt Felelősségű Társaság (2100 Gödöllő, Kenyérgyári út 1/E.) nyerte, nettó 287.195.010 Ft ajánlati áron, 5 fő hátrányos helyzetű munkavállaló alkalmazásával. A Képviselő-testület az eljárásban második helyezettet nem hirdetett.

A Képviselő-testület módosította Tura Város Településszerkezeti Tervét, valamint ezzel összefüggésben Tura Város Helyi Építési Szabályzatát és Szabályozási Tervét: a Helyi Építési Szabályzat kiegészült egy új építési övezet beépítési paramétereivel, mely alapján a Szabályozási Terv Ksp-3 jelű építési övezetében szabadon álló beépítési móddal, minimálisan 5000 m² telekméreten, maximum 30%-os beépítési százalékkal, minimum 50%-os zöldfelülettel, 10,0 méteres legnagyobb építmény-magassággal építhető építmény. A módosítás alapján a Ksp-3 építési övezetben sport-tevékenységet szolgáló, szabadidős, rekreációs, továbbá egészségügyi létesítmények, épületek, építmények helyezhetők el.

A Képviselő-testület egyhangúlag elfogadta a Polgármesteri Hivatal 2018. évi tevékenységéről készített jegyzői beszámolót.

A Képviselő-testület elfogadta a Polgármesteri Hivatalban foglalkoztatottak jogviszonyának egyes kérdéseiről szóló önkormányzati rendelet tervezetét. A 2019. április 1. napjától hatályos önkormányzati rendelet alapján a Polgármesteri Hivatalban foglalkoztatott munkavállalók részére – a tárgyévi jóváhagyott költségvetési rendeletben meghatározott kiadási előirányzat mértékéig- rendkívüli munkáltatói támogatás, temetési segély, albérteti hozzájárulás, illetményelőleg, komplex egészségügyi szűrővizsgálat támogatása és képernyő előtti munkavégzéshez szemüveg térítés adható. A támogatások odaítélésének, felhasználásának és elszámolásának részletes szabályait a jegyző az Egységes Közszolgálati Szabályzatban állapítja meg.

A Képviselő-testület tárgyalta a TRA Real Estates Kft. állásfoglalás iránti kérelmét Tura 2209. hrsz. alatti ingatlanra (volt gyakorlati kert) vonatkozóan és az alábbi állásfoglalást adta ki: az ingatlan a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXVI. törvény, az egyes ingatlanok műemlékké nyilvánításáról, illetve műemléki védetségének megszüntetéséről szóló 4/2007.(II.9.) OKM rendelet, valamint Tura Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről szóló 2/2012.(II.3.) önkormányzati rendelete és az ingatlan ingatlan-nyilvántartási tulajdoni lapja alapján a turai 2209 hrsz. alatti ingatlan vonatkozásában Tura Város Önkormányzatának elővásárlási joga nincsen.

A turai 2209 hrsz. alatti ingatlan Tura Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről szóló 2/2012.(II.3.) önkormányzati rendeletének 3. számú melléklete szerint a Tura Schosberger kastély műemléképület műemléki környezete által érintett ingatlanok körébe tartozik.

A TRA Real Estates Kft. kérelmére a Képviselő-testület engedélyezte a Tura településnév használatát a Schosberger kastély elnevezésében, „Botanik Turai Kastély” elnevezéssel.

A Képviselő-testület hozzájárult ahhoz, hogy a Tura és turai elnevezés a kastélyról készítendő embléma, jelvény, kiadvány, dísz- és ajándéktárgy, és egyéb ezzel kapcsolatos termék megjelölésében, valamint domain név ré-

szeként (a www.tura.hu domain kivételével, mely jelenleg az önkormányzat részére bejegyzett), illetőleg a TRA Real Estates Ingatlanhasznosító és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság által magyar és angol nyelven védjegyként oltalomban részesíteni kívánt szó és ábrás megjelölés részeként, továbbá a kastéllyal kapcsolatos kommunikációs tevékenység elvégzése során használja, területi, időbeli, módbeli korlátozás nélkül, díjfizetés nélkül.

A Képviselő-testület megtárgyalta és jóváhagyta a Többsincs Óvoda és Bölcsőde igazgatójának a 2017-2018-as nevelési évről készített beszámolóját.

A Kastélykerti Óvodában kialakult óvodapedagógusi hiány kezelése érdekében a Képviselő-testület jóváhagyta pedagógiai asszisztens foglalkoztatását, határozott időre, az óvodapedagógusi álláshely betöltéséig.

A Képviselő-testület döntött a Tura, Kaszinó tér 1/a. szám alatti önkormányzati lakás bérlő-kijelöléséről: az önkormányzati tulajdonú bérlakást 2019. április 1-től a Turai KMB Alosztálynál fennálló hivatásos jogviszonya fennállásáig bérbe adta Fejes Márton körzeti megbízott részére, a lakbérekről szóló önkormányzati rendelet szerinti lakbérfizetési kötelezettség mellőzésével.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény alapján Tura Város Önkormányzata és a Turai Roma Nemzetiségi Önkormányzat együttműködésük szabályait megállapodásban rögzítik. Ezen együttműködési megállapodást fogadta el a Képviselő-testület. A megállapodásban rögzítésre került a nemzetiségi önkormányzat működésével összefüggő személyi-tárgyi feltételek biztosításának módja, a nemzetiségi önkormányzat költségvetési határozatának elkészítése, a költségvetési előirányzatok módosításának rendje, a költségvetésről szóló információszolgáltatás, a beszámolósi kötelezettség teljesítésének rendje, a belső kontrollrendszer alkalmazásának rendje, a költségvetési gazdálkodás bonyolításának rendje, valamint a vagyoni és számviteli nyilvántartás, adatszolgáltatás rendje.

Térfigyelő kamera rendszer kiépítéséről döntött a Képviselő-testület a Vásártéren, melynek célja a havonta egy alkalommal megrendezésre kerülő országos állat- és kirakodóvásár, valamint az évente áprilistól októberig hétköznapokon működő nagybani piac rendjének fenntartása, bűncselekmények megelőzése, közrend fenntartása. A kerítéssel körbezárt Vásártéren 16 db kamera került felszerelésre.

Módosította a Képviselő-testület a Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár Alapító Okiratát.

2019. április 24-i, soron kívüli ülés

A Képviselő-testület úgy döntött, hogy 3.000.000 Ft vételárért megveszi a Tura 18/5. hrsz alatti ingatlan Szoldatics Gyöngyi tulajdonostól és Kiss Mihályné haszonélvezeti jog jogosulttól.

Megválasztotta a Képviselő-testület az Arany János utcai orvosi rendelő felújítására irányuló közbeszerzési eljárás Bíráló Bizottságának tagjait, és jóváhagyta a közbeszerzési szakértői tevékenységre irányuló szerződést a Draco Consulting Kft-vel (képviselet Szijártó Attila) címe: 1173. Budapest, Búbosbanka u. 5/A.

Módosította a Képviselő-testület a 2019. évi költségvetésének egyedi támogatási keretét 1.450.eFt-tal - 7.450.eFt-ra megemelte.

A szavazatszámoló bizottságok tagjai, póttagjai kiegészítése céljából megválasztotta a Képviselő-testület a jegyző által javasolt személyeket: Fülöp Elemérné, Bajnóczi Andrea, Berecz Borbála, Seres Ilona személyében.

Tura, 2019. április 29.

Összeállította: Dolányi Róbertné jegyző

FIGYELEMFELHÍVÁS A NEMZETI ESZKÖZKEZELŐ BÉRLŐI SZÁMÁRA

A Nemzeti Eszközkezelő 2019. március 31-ig tájékoztató levelet küldött bérlőinek, amelyben felajánlotta az arra jogosultak számára azt, hogy eddigi bérelt ingatlanukat kedvezményesen visszavásárolják. A megvásárlásra a bérlőknek egyösszegben vagy részletekben van lehetőségük, de dönthetnek úgy is, hogy továbbra is bérlőként laknak az ingatlanban változatlan feltételek mellett.

A Nemzeti Eszközkezelő kéri bérlőiket, hogy a tájékoztató levelünket vegyék át és olvassák el figyelmesen. A levél a döntési lehetőségek szerint háromféle nyilatkozatmintát tartalmaz:

- Nyilatkozat egyösszegű kedvezményes visszavásárlásról,
- Nyilatkozat részletfizetéssel történő visszavásárlásról,
- Nyilatkozat bérleti szerződés változatlan feltételek melletti fenntartásáról

A Nemzeti Eszközkezelő kéri, hogy döntése szerint mindenki válassza ki az egyik nyilatkozatot, és kitöltve küldje azt vissza a Nemzeti Eszközkezelőnek a kézhezvételtől számított 60 napon belül. Kéri továbbá, hogy mindenképpen válasszanak egyet a három lehetőség közül és nyilatkozatukat küldjék vissza 60 napon belül, mivel ennek elmulasztása esetén a jogszabályok rendelkezése szerint a bérleti díj 2019. július 1-jétől a háromszorosára emelkedik.

Külön felhívják ügyfeleik figyelmét, hogy a részletvételről szóló nyilatkozaton ne felejtse el feltüntetni az állampolgárságukat és a személyi azonosítójukat (a lakcímkártyája hátoldalán található 11 tagból álló számsor) is.

A döntéshez és a nyilatkozat kitöltéséhez segítséget kaphatnak Nemzeti Eszközkezelő fővárosi és megyei ügyfélszolgálati irodáiban.

További információkért hívja a Nemzeti Eszközkezelőt a 06-1-795-5100-as telefonszámon, vagy írjon az info@netzrt.hu e-mail címre, illetve látogassa meg az intézmény honlapját a www.netzrt.hu. címen.

Nemzeti Eszközkezelő Zrt.

Vágányzári információ

Értesítjük tisztelt utasainkat, hogy **2019. május 13-tól 2019. május 26-ig Budapest-Keletiben** végzett karbantartási munkák, illetve **Rákos - Hatvan** állomások között végzett pályakarbantartási munkák miatt a **80a sz. Budapest - Hatvan** vasútvonalon a vonatok módosított menetrend szerint közlekednek. **Budapest-Keleti Verseny utca - Hatvan vasútállomás** között az InterCity vonatok helyett, **Budapest, Stadion autóbusz-pályaudvar - Hatvan** vasútállomás között a gyors és sebesvonatok helyett (kivéve 5500 és 1511 sz. gyorsvonatok Rákos - Hatvan viszonylatban), **Pécel - Aszód, Kőbánya felső Sörgyár - Aszód, Rákos - Aszód és Rákos - Hatvan** állomások között a személyvonatok helyett (kivéve 5018 és 5029 sz. személyvonatok Budapest, Stadion - Hatvan viszonylatban) vonatpótló autóbuszok közlekednek.

2019. május 13 - 26-ig Budapest-Keletiből vonatok nem indulnak és oda nem érkeznek, valamint a vonatok módosított viszonylatban és megállási renddel közlekednek!

Értesítjük tisztelt utasainkat, hogy **2019. május 27-től 2019. június 2-ig Rákos - Hatvan** állomások között végzett pályakarbantartási munkák miatt a **80a Budapest - Hatvan** vasútvonalon a vonatok módosított menetrend szerint közlekednek. **Budapest-Keleti Verseny utca - Hatvan vasútállomás** között az InterCity vonatok helyett, **Budapest, Stadion autóbusz-pályaudvar - Hatvan** vasútállomás között a gyors és sebesvonatok helyett (kivéve 5500 és 1511 sz. gyorsvonatok Rákos - Hatvan viszonylatban), **Pécel - Aszód, Pécel - Hatvan és Rákos - Hatvan** állomások között a személyvonatok helyett (kivéve 5018 és 5029 sz. személyvonatok Budapest, Stadion - Hatvan viszonylatban) vonatpótló autóbuszok közlekednek.

► www.mavcsoport.hu
► +36 (1) 3 49 49 49

Hulladékszállítás járatterv május - június - július

Jelmagyarázat:

Szemét

Száraz

Bio

Május	
Hétfő	Kedd
29	30
6	7
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
13	14
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
20	21
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
27	28
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet

Június	
Hétfő	Kedd
27	28
3	4
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
10	11
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
17	18
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
24	25
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet

Július	
Hétfő	Kedd
1	2
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
8	9
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
15	16
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
22	23
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
29	30
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet
Tura 1-es körzet	Tura 2-es körzet

Európai parlamenti választások Magyarországon

Az európai parlamenti választásokra azért kerül sor, mert Magyarország európai uniós csatlakozása után képviselőket küldhet az Európai Parlamentbe (EP). Az első magyarországi EP-választás 2004. június 13-án zajlott 24 mandátumért, a következő 2009. június 7-én 22 mandátumért, a legutóbbi pedig 2014. május 25-én 21 mandátumért (a nizzai szerződésnek megfelelően).

A választás egyfordulós listás szavazás, amelyre 5 évente kerül sor, és csak pártok indulhatnak rajta. Az egész ország egyetlen választókerület. Listát az a párt állíthat, amelyik 20 000 érvényes ajánlószelvényt összegyűjt. Az Európai Unió jogi aktusában meghatározott számú - a jelen szabályok szerint 21 - mandátumot oszthatnak ki a legalább 5%-ot elért pártlisták között a leadott szavazatok arányában. Az Európai Parlamentbe került képviselők képviselőcsoportokba (frakciókba) tömörülnek, vagy függetlenek maradnak. Képviselőcsoport alapításának feltétele legalább 25 tag legalább 7 különböző országból.

A választáson részt vehet minden EU-tagállam Magyarországon területén bejelentett lakóhellyel rendelkező állampolgára, amennyiben jelzi illetően szándékát. Ő ekkor a magyar pártokra szavaz. Magyar állampolgárok hasonló módon vehetnek részt más országok EP-választásán, vagyis akkor a másik EU-ország pártjaira szavaznak. (forrás: wikipedia.hu)

A VÁLASZTÁSOK FOLYAMATA

Az Európai Parlament képviselőit öt évre, közvetlen választás útján választják meg. Minden országnak megvannak a saját választási szabályai, de néhány közös rendelkezést is alkalmazni kell.

Mi az Európai Parlament feladata?

A világ egyetlen közvetlenül választott transznacionális közgyűléseként az uniós polgárok érdekeit képviseli európai szinten. Megválasztja az Európai Bizottság elnökét, és (testületként) kijelöli annak biztosait, akik a Parlamentnek tartoznak elszámolással. A védelmünket szolgáló jogszabályokat fogad el, és képviselőnkben a költségvetésről is dönt. Képvisel minket külföldön, és intézkedik petícióink ügyében. A képviselők által folytatott eszmecsere alakítja politikai és szociális menetrendünket, védelmezve az Európai Unióról szóló szerződésben rögzített értékeket.

Hogyan működnek az Európai parlament képviselőcsoportjai?

Bár az Európai Parlament tagjait országonként választják, közös alapelveken és identitáson alapuló képviselőcsoportokba tömörülnek, ami az egyes képviselők számára nagyobb befolyást biztosít. A parlamenti szabályok előírják, hogy minden képviselőcsoportnak legalább 25 képviselővel kell rendelkeznie, és az uniós tagállamok legalább egynegyedét kell képviselnie. A tagállamok politikai pártjai általában a választás kezdetén kinyilvánítják valamely már létező képviselőcsoporthoz való tartozásukat, vagy azon szándékukat, hogy új képviselőcsoportot alakítsanak, és gyakran - legalábbis egy bizonyos mértékig - együtt kampányolnak. A jelenlegi Parlamentben nyolc képviselőcsoport működik.

Mi történik közvetlenül a választás után?

Az eredmények kihirdetését követő napokban az új Parlament képviselői képviselőcsoportokat alkotnak. Az új Parlament politikai összetételéhez új szövetségekre lehet szükség, és új képviselőcsoportok is kialakulhatnak. Első plenáris ülésén az új Parlament megválasztja az Európai Parlament új elnökét. Ezután megválasztja az Európai Bizottság új elnökét, majd megvizsgálja és jóváhagyja az egész Bizottság összetételét.

HIRDETMÉNY

A KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK KITŰZTE
AZ EURÓPAI PARLAMENT TAGJAINAK
2019. ÉVI VÁLASZTÁSÁT

A szavazás napja:

2019. MÁJUS 26.

A szavazás
6:00 órától 19:00 óráig tart.

Névjegyzék

A névjegyzékben szereplő választópolgárok a névjegyzékbe történt felvételükről, valamint a szavazás helyéről és idejéről értesítőt kapnak.

A névjegyzék a helyi választási irodában (polgármesteri hivatalban) tekinthető meg.

Az Európai Unió más tagállamának választópolgára

- ha Magyarországon lakóhellyel rendelkezik -

2019. május 10-ig körmeli névjegyzékbe vételét a helyi választási iroda vezetőjétől (jegyzőtől).

Ajánlás

A választópolgárral rendelkező választópolgár 2019. április 23-ig ajánlóíven ajánlhat listát.

A listaállításához legalább 20 000 választópolgár érvényes ajánlása szükséges.

Egy választópolgár több listát is ajánlhat.

Szavazás

A magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgár

személyesen szavazhat az értesítőn feltüntetett szavazóhelyiségben.

A mozgásban korlátozott választópolgár mozgóórát kérhet.

A szavazás napján lakóhelyétől távol tartózkodó választópolgár

külföldön az általa megjelölt településen ajánlattevésével,

külföldön Magyarország külképviseletin adhatja le szavazatát.

Szavazni egy listára lehet.

Részletes tájékoztatásért forduljon

a polgármesteri hivatalban működő helyi választási irodához,

vagy látogassa meg a www.valasztas.hu weboldalt.

Nemzeti Választási Iroda

MIÉRT ÉRDEMES SZAVAZNI?

Ahogy minden választáson, úgy az európai választásokon való szavazás célja is az, hogy aktívan alakítsuk jövőnket!

Szavazatával befolyásolja, hogyan dönt az Európai Parlament a mindennapjainkat érintő kérdésekben.

Az Európai Parlament olyan nagy kérdésekben dönt, mint például hogy miképpen fejlesszük a gazdaságot, hogyan szorítsuk vissza az energiafelhasználást, vagy hogyan gondoskodjunk arról, hogy élelmiszereink biztonságos forrásból kerüljenek az asztalunkra. Szavazatunkkal meghatározzuk, hogy ki hozza meg ezeket a döntéseket, és hogy ezek a döntések hogyan alakítsák az általunk élni kívánt világot. Ha nem szavazunk, beleszólásunk sincs.

Szavazatunk erőt ad az Uniónak, hogy Önt és családját óvhasssa.

A migrációtól egészen az éghajlatváltozásig számos kihívással néz szembe a világ, de ha a gondokat megbeszéljük, könnyebben találunk megoldást. Az Európai Unió élen jár például a klímaváltozás leküzdéséhez szükséges innovációban és beruházásokban. Azért is sokat tesz, hogy megőrizhessük európai életmódunkat és fennmaradjon magánéletünk sérthetlensége. Szavazatunkkal Uniónak azt az erőt adjuk, amely ehhez a munkához szükséges.

Szavazatunkkal védjük a demokráciát.

Körülöttünk láthatjuk, hogy meg nem kérdőjelezett „igazságok” a sokszínűséget megosztottsággá változtathatják, és hogy milyen törekennyé válhat a demokrácia. Uniónk az alapvető jogok és demokratikus elvek közös tiszteletén alapul. Szavazatunk egyben annak kinyilvánítása, hogy élni kívánunk ezekkel a jogainkkal, saját magunk és mások érdekében is.

T.A. (forrás: www.europai-valasztasok.eu)

Gyorsjelentés a Kastélykertből

Óvodánk teljes nevelőtestülete április elején Miskolcon járt egy tehetségről, kreativitásról, innovációról szóló konferencián. Lehetőséget kaptunk arra, hogy megismertessük a résztvevőket Turával, illetve óvodánkkal, innovatív törekvéseinkkel. Valamennyiünknek örömet jelentett a felénk irányuló érdeklődés, törekvéseink pozitív meg erősítése, illetve az együtt töltött nap.

Közben elkezdődött az iskolai beiratkozás időszaka is. 52 gyermek hagyja el rövidesen óvodánkat és kezdi meg szeptemberben az iskolát. Bízunk benne, hogy visszalátogatnak majd és sok örömteli, büszke pillanatot szereznek az óvó néniknek, akik lassan már az új ovisok érkezésére kezdenek készülni.

Az óvodai beiratkozás előtt, május 3-án várjuk majd ismerkedésre az érdeklődő szülőket és a kicsiket, hogy bepillantva az ovi életébe tudjanak dönteni. (A beiratkozás ideje idén május 13-17-ig lesz!)

Húsvét hetében kicsinyeink lázasan készültek az ünnepre. Tojást festettek, ajándékokat készítettek, díszítették a termeket, öltözöket, verset, mondókát tanultak. Volt nyuszi simogatás, tojáskeresés, locsolkodás. Többen meggyőződtek róla, hogy „létezik a húsvéti nyuszi”!

Közben megújult a kertünk, készül a régi medence helyén a homokozó, a nagyok udvarán egy tároló az alapít-

ványtól kapott közlekedési eszközök számára. Nagylelkű támogatás segítségével a kicsik udvarán is új tetőt kapott a játéktároló.

Még sok a dolgunk, hogy szeptembertől megújult külső és belső terekkel, elhivatott kollégákkal fogadhatjuk az óvodát kezdő kicsike, de nagyon igyekszünk, hogy otthon érezzék majd magukat nálunk. Szeretettel várjuk őket!

Bertók Gabriella intézményvezető

Március 15. Ünnepség a Hevesy úton

Idei megemlékezéünket Lakatos Gyula tanár úrnak és Sándor-Kis Anita tanárnőnek köszönhetjük.

A rossz idő miatt az épület tornatermében nézhatték meg a diákok az ünnepi összeállítást. A verseket az iskolai énekkar színesítette dalcsokkal, de e jeles alkalom igazi fűszerét Unger Balázsék zenéje és régi diákunk, Bangó Enikő vendégéneke adta meg.

Az iskolai műsort a városi ünnepség keretein belül is előadták a résztvevők. Köszönjük!

Iskolai hírek, eredmények

Tankerületi kézilabdaverseny

Szépén játszott a Hevesy lánycsapata a Bagon megrendezett 2019-es tankerületi kézilabdaversenyen, EZÜST érmmel a nyakában térhettek haza diákjaink. Gratulálunk a csapatnak, és Horváth Zoltán edzőnek! További sikeres játékot!

Tankerületi informatikaverseny

Idén is a mi iskolánk adott otthont a tankerületi informatikaversenynek, melyre szép számmal érkeztek a környező intézményekből megmérettetni tudásukat a diákok. A hetedik évfolyamon II. helyezést ért el Kurucz Dorka (7.b), a nyolcadikos diákok között pedig Sára Bernadett (8.c) végzett a III. helyen. Gratulálunk a szép eredményhez!

Házi szavalóverseny a felső tagozaton

Április 2-án tartottunk a tankerületi szavalóverseny előtt egy házi fordulót, melyen szép versekkel és mesékkel okoztak kellemes délutáni pillanatokat a versenyzők. A következő eredmények születtek:

5-6. évfolyam: 1. Pápai Bernadett (6.b) mese, 2. Bankó Szonja (6.b) mese, 3. Radics Tilda (6.b) mese

7-8. évfolyam: 1. Sára Bernadett (8.c) vers, 2. Bozslék Rita (7.d) vers, 3. Tóth-Máté Bernadett (7.a) vers

A domonyi tankerületi versenyen Pápai Bernadett, Bankó Szonja, Sára Bernadett és Bozslék Rita képviseli majd iskolánkat. Gratulálunk és köszönjük a felkészítők munkáját!

Jenei Ágnes (7.d) **Nyelvész Megyei Versenyre** jutott. Szép helytállásával képviselte iskolánkat Budapesten, március 22-én. Gratulálunk, és köszönjük Jónás Sándorné felkészítő munkáját!

Kötélugró Diákolimpia eredményei

(Budapest, Angyalföld):

1. korcsoport egyéni lány: Bojtár Gréta 4. hely, Murányi Szofi 5. hely

2. korcsoport egyéni fiú: Bojtár Patrik **1. hely**

2. korcsoport egyéni lány: Barna Judit 7. hely, Matos Dóra 8. hely, Heine Lea Julianna 9. hely, Lajtós Léna 10. hely

3. korcsoport egyéni lány: Petióky Noémi 4. hely, Szabó Nikolett **2. hely**, Vadász Evelin **3. hely**

4. korcsoport egyéni lány: Sára Kincső 4. hely, Lévai Julianna Málna **3. hely**, Barna Kata 5. hely, Gyepes Veronika 6. hely

1. korcsoport vegyes páros: Bojtár Gréta - Bojtár Patrik **1. hely**

2. korcsoport lány páros: Barna Judit - Matos Dóra **3. hely**

3. korcsoport lány páros: Petióky Noémi - Gyepes Veronika **1. hely**, Vadász Evelin - Murányi Flóra Mira **2. hely**

4. korcsoport lány páros: Lévai Julianna Málna - Barna Kata **1. hely**

Gratulálunk a szép teljesítményért, és köszönjük Bures Katalinnak a felkészítést és a részvétel lebonyolítását! További sok sikert kívánunk a csapatnak!

TERÜLETI LÜK BAJNOKSÁG - GÖDÖLLŐ

Március 22-én Gödöllőn jártunk a Damjanich Általános Iskolában rendezett területi LÜK bajnokságon. Makádi Milán I. helyezett, Fűréd Luca II. helyezett lett. Így megyünk tovább a megyei versenyre.

Mindkét tanuló 3.a osztályos. Felkészítőjük: Nagy-Tóthné Jurásék Ilona. Sok sikert kívánunk a megyei döntőre!

TANKERÜLETI VERS ÉS PRÓZAMONDÓ VERSENY EREDMÉNYEIRŐL

Március 13-án, Gödöllőn a Petőfi Sándor Általános Iskolában megrendezett tankerületi vers és prózamondó versenyen kiválóan szerepeltek a Hevesy harmadik évfolyamos diákjai. Dobák Dóra II. helyezett, Barsi Tímea különdíjas lett. Mindketten 3.a osztályos tanulók. Felkészítőjük: Nagy-Tóthné Jurásék Ilona. Gratulálunk!

Mesemondóink sikere!

Szombaton Bagon a Helytörténeti Baráti Társulat rendezett Polgár Jutka emlékére mesemondó versenyt. Dobák Dóra 3.a. osztályos tanuló I. helyezett lett. Barsi Tímea 3. osztályos tanuló emléklapot kapott. Iskolánk tanulóit Nagy-Tóthné Jurásék Ilona készítette fel a megmérettetésre. Gratulálunk!

TANKERÜLETI INFORMATIKA VERSENY TURA 2019.04.08.

7. évfolyam

Név	Lakóhely	WORD	EXCEL	POWERPOINT	összes	helyezés
1 Lészaki Milán	Galgamácsa	44	21	14	79	6.
2 Poór Gábor	Domony	34	20	28	82	4.
3 Dobó Bibor	Kartal	29	4	18	51	7.
4 Palya Félix	Bag	43	21	19	83	3.
5 Veres Ramóna	Aszód	33	26	23	82	4.
6 Hajdu Rebeka	Galgahévíz	47	26	24	97	1.
7 Kurucz Dorka	Tura	41	18	26	85	2.

8. évfolyam

név	Lakóhely	WORD	EXCEL	POWERPOINT	összes	helyezés
1 Fodor Ákos	Galgamácsa	31	5	9	45	8.
2 Kármán Kristóf	Hévízgyörk	33	13	22	68	6.
3 Kovács Bence	Domony	23	18	37	78	4.
4 Kiss Máté	Kartal	33	35	37	105	2.
5 Györgyi Gergely	Bag	31	28	0	59	7.
6 Jancsó Joakim	Aszód	19	23	27	69	5.
7 Tóth Tódor	Galgahévíz	32,5	42	37	111,5	1.
8 Sára Bernadett	Tura	32,5	18	29	79,5	3.

Gratulálunk a résztvevőknek, köszönjük a felkészítők és a rendezők munkáját!

„Felállítják a májusfát, májusi nap ránk nevet....”

Nálunk még ma is él a hagyomány, miszerint májusi szerenáddal lepnek meg a rokonaink, férjeink. Zenészőgoraim révén szerencsére viszonylag egyszerű kivitelezni egy-egy ilyen megmozdulást. Örül neki az ember lánya, főleg ha még feldíszített májusfát is kap hozzá. Eredetét azonban kevesen ismerik.

A fiatalság tavaszi örömmünnepe május 1., a májusfa állításának ideje. A 15. századtól kezdődően szólnak forrásaink májusfa állításáról, az idegen eredetű szokás azonban bizonyosan régebbi. Egy 19. századi szokásgyűjtemény a májusfa eredetét így írja le: „Szent Jakab és Szent Fülöp midőn térítgetni jártak, útítársuk lett egy Valburga nevű szűz hajadon, emezt ebbeli cselekvényéért a pogányok tisztátalan személynek nyilvánították és rágalmazták. A leány azonban, hogy elűzze a gúnyolódókat, elővette a vándorbotját, letúzta a földre, előtte letérdelt, imádkozott, s erre alig múlt el egy - két óra, midőn a pogányok szeme láttára a leszúrt bot kizöldült. Ez Szent Jakab apostol napjára virradóra (május 1.) történt. Nőtlen ifjak ez időtől ez okon szoktak magas zöldfát jó magaviseletű hajadonok ablaka előtt felállítani, mégpedig ha lehet, észrevétlenül.”

A májusfát csoportba szerveződve állították a legények a lányoknak, akiknek ez nagy megtiszteltetés volt. Magas, sudár fák voltak erre alkalmasak, melyeket a kerítésoszlophoz rögzítettek éjjel vagy kora hajnalban. Leggyakrabban nyárfa volt, de állítottak vadkörte, orgonát, vadpiszkét is. Általában színes szalagokkal, étellel-itallal is díszítették. Legtöbbször az udvarló legény vezetésével állították a fát, de egyes területeken a legények a rokonlányoknak is állítottak. Gyakran a közösségeknek is volt egy közös fája, aminek a kidöntését ünnepély, és táncmulatság kísérte. Az udvarlási szándék komolyságát jelentette a fa fajtája és persze a mérete is.

A két háború között divatba jött az éjjelizene május elsején. A legények szerenádokat adtak, amit a lánynak fogadni illett egy szál gyufa meggyújtásával. A szerenádokat követően a lány kiment és borral kínálta a legényeket.

btm (forrás: www.valkonya.hu/kalendarium)

Aranyosi Ervin: Májusfa állítás

Felállítják a májusfát, májusi nap ránk nevet!
Körbeállják, megcsodálják felnőttek és gyerekek.
A háztetők gólyafészkei, a vándor is hazatért,
elrepül még pár új gallyért, fészkéhez pár kacatért.
Kelepelve táncot járnak, kihirdetik a tavaszt,
magasztalják a Napocskát amely rügyeket fakaszt.
A gyerekek példát vesznek, némelyikük táncba kezd,
épphogy csak nem kelepelnek, na de mondd, ki bánja ezt?
A férfiak a májusfát kipányvazzák, emelik,
és a világ kacagással, vidámsággal megtelik.
Színes szalagok az ágon, májusi szél belekap,
s repkednek mint felhők között, égből szálló madarak.
Ahogy nézi a sok ember, szívük, lelkük is vidag
kezdődhet a víg mulatság, te is érezd jól magad!

Utolsó fázisába értek a felújítási munkálatok a Turai Kastélyban

Külső szemlélőként csupán azt láthatjuk, hogy a kastély kertje minden nap megtelik munkagépekkel, szakemberekkel, s szépen lassan az omladozó falak visszanyerik régi állapotukat. A „színfalak” mögött azonban különböző restaurátor-csapatok gőzerővel dolgoznak a műemléki belső és külső elemek felújításán, hogy azok ismét régi fényükben pompázzanak.

Az összesen három szakaszból - a tetőszerkezet teljes rekonstrukciójából, az épület talajvízszigeteléséből, valamint a teljes külső- és belsőépítészeti felújításból - álló, a BDPST Zrt. által kivitelezett beruházás első két komponeense már az elmúlt évben lezárult. A 2015-ben alapított BDPST Group feltörekvő ingatlanfejlesztő és szállodaüzemeltető vállalkozás célja, hogy a fejlesztései révén megővön, és új funkcióval ruházzon fel jellemzően műemlékvédelmi státusszal bíró építményeket. A beruházások során úgy újítják fel az épületeket, hogy azok eredeti kinézetüket megőrizve szolgálják ki a modern kor elvárásait, miközben esztétikájukban belesimuljanak az épített kulturális örökségbe. Technológiai megoldásai a XXI. század építészeti és épületgépészeti trendjeit követik.

Az első két munkafázis eredményeképpen az épület teljesen beázás biztossá vált, valamint a tetőszerkezetet is teljesen újjáépítették: a szerkezetet fődémig visszabontották, majd egy koporsófödém telepítését követően - egy új tetőtéri épülepszint kialakításával - húztak új tetőt az épület fölé, és az összedőlés határán álló kéményeket is tégláról téglára építették újra. A teljes munkafolyamat a műemlékvédelmi szempontok figyelembevételével zajlott. Az épület jellegzetes, meredek tetejét borító természetes palával fedett szerkezete immáron pontosan úgy fest, mint az átadását követő években. Somlyai Zoltán, a BDPST Zrt. üzletágigazgatója elmondta, hogy az új tető fedőlemeit is abból a palabányából hozatták, ahonnan az 1800-as évek végén szállították az építőanyagot.

Az utolsó fázisban tizenkét restaurátor szakterület munkatársai dolgoznak a kő elemek, gipsztukkók, falfreskók vagy éppen a fa épületelemek helyreállításán.

A kastély a kor legismertebb magyar építészeinek, Ybl Miklósnak grandiózus tervei alapján, „az Operaház kistestvéreként” is emlegetett neoreneszánsz stílusban készült. Ebben az időszakban készültek a festmények is, amely ahhoz a Scholtz Róbert festőművész nevéhez fűződik, aki az Operaház díszítőfestését is készítette. A főleg növényi ornamentika és figurális festmények francia neoreneszánsz stílusban készültek Alfred de Rothschild Buckinghamshire-i kastélya alapján. A művek elkészítéséhez főként porfésztéket használtak, amelyet kötőanyagként szolgáló enyvvvel keverték össze.

Fotó: Csilla Fóto

Herling Zsuzsa festőrestaurátor elmondása szerint a restaurátorok a kastélyban található falfestmények teljes helyreállításán önmagában négy-öt hónapot dolgoznak. A nyolc főből álló csoport - akik festő restaurátorokból és festőművészekből állnak - tizenhat éve dolgozik együtt. Többek között olyan referencia munkák fűződnek a nevükhöz, mint az Operaház kapualjainak munkája, a budai Vígadó, a Művészeti Akadémia, a Párisi Nagyaruház Lotz terme, a Fertődi Kastély, valamint az Egrei Érseki Palota.

Fotó: Csilla Fotó

A restaurálás alatt lévő festmények szekkó technikával készültek. Szekkó ('al secco' = szárazon, olasz eredetű szó) esetén a száraz falfelületre, alpra viszi fel az alkotó a festékanyagot. A helyreállítás szempontjából azonban lényegtelen, hogy vizes alpra (freskó, 'al fresco' = nedvesen, olasz eredetű szó) vagy száraz alpra (szekkó) festenek. A szekkó technikával készült festmények a kastély öt részében is megtalálhatóak. A földszinti előtér boltívet összesen három darab alkotás ékesíti. A földszinti előcsarnokban a főlépcsőház oldalfal felületén a lunettákban, valamint a mennyezeten rozetta motívumot imitáló díszítőfestés. Az első emeletre érve az előtér boltívein, valamint az oldalfal felületein a lunettákban találkozhatunk geometrikus és növényi ornamentikával díszített díszítőfestéssel. A szintén első emeleten található előcsarnok tetőtéri részén növényi ornamentikával díszített környezetben többek között figurás maszkot ábrázoló díszítőfestés kerül restaurálásra. A pálmaházban mind az oldalház felületein, mind pedig a falmennyezeten helyreállításra kerülnek a festmények, úgy ahogy a földszinti bálterem mennyezetén lévő sablonminta díszítőfestés is.

A restaurálás folyamatát hosszú előkészítés előzi meg, ugyanis fotódokumentációt kell készíteni a megmaradt felületek megőrzésére. A felületeket konzerválni kell, a hiányos részeket pedig meszes glettel kell kitömni, ezáltal hozható egy szintbe a felület. Ezt követően sablonvételezés történik az eredeti díszítőfestésről és ahol szükséges, a meglévő minták alapján a kiegészítések megrajzolását kell elvégezni. A restaurátorok ezután felfestik a mintát, majd megfestik azt színhelyesen. A szakemberek porfesték, akvarell, akrilszínező, valamint metylan kötőanyag (enyv helyett) felhasználásával készítik el a helyreállítási munkálatokat. A legfőbb kihívást a csapat számára a teljesen lekopott motívumok újrafestése jelenti, hiszen attól lesz korhű a restaurált festmény, hogy megfelelő színeket kevernek ki és helyes mintát használnak a munkafolyamat során.

A festmények renoválása mellett a kastélyban az összes kőelem is restaurálásra szorult. A kőelemek eredeti állapotba történő helyreállítását Kovács Attila, szakképzett kőrestaurátor végzi, aki 1984-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Egyetem restaurátor szakán. Az államvizsga évében már az Operaházon dolgozott. Nevéhez fűződik továbbá a Zeneakadémia szobrászati díszítőelemek és a címer rekonstrukciója, a Várkert Bazár állapotfelmérése és a tervek elkészítése, a Lébényi templom, a Szépművészeti Múzeum korábbi felújítása, valamint a Szent István Bazilika külső felújítása. Elmondása szerint a legrosszabb állapotban a bábos korlátok, valamint a tetőablakok keretezései voltak. Ezeknek a nyolcvan százalékukat teljesen újra kellett gyártani.

A felújítási munkálatok során megtisztítják a köveket a lerakódott szennyeződésektől, a hiányzó részeket speciális restauráló habarccsal visszafüggelítik, majd ezt követően az elkészült felületet impregnálják a csapadék ellen. Akadnak olyan elemek is, amelyek menthetetlenek, ezeket újra kell gyártani. Ehhez ép elemből készítenek szilikon-kaucsuk öntőformát, majd ennek segítségével gyártják újra az elemeket.

A kültéri restaurálás alatt lévő kő elemek között van a lábazat, az ablakok szemöldökpárkányainak egy része, a teraszokon lévő bábos korlátok, a téli kert és a kastély közötti átjáró tetején lévő korlát, a kastély északi végén található lépcsők korlátokkal, oszlopok, valamint címerpajzs, továbbá a téli kert elemei (párkányok, korlátok, ablakok, stb.), az óratorony egy része és a kémények fedőkövei.

A beltéri kő elemek az elhelyezkedésüknél fogva jobb állapotban vannak a külterületi elemekhez képest, így a földszinti és emeleti oszlopok, az emeleten lévő bábos korlátok, a toronyba felvezető csigalépcső és a tetőablakok keretezése csupán felülettisztítást és kisebb javítást igényel.

Az épületen belül jellemzően forrásvízi mészkő (más néven sütői mészkő) oszlopok, lépcsők és korlátok találhatóak, míg az épületen kívül jellemzően tengeri üledékes durvamészkövet (más néven sóskúti típusú mészkő) használtak, amely azonban porózus és gyenge anyag, viszont könnyebben megmunkálható. Kisebb mennyiségben vöröses színű kvarc homokkövet is használtak, amiből főként a lábazatok készültek.

A kőrestaurálás folyamata két lépésből tevődik össze. Javítás során a külső köveket megtisztítják a biológiai szennyeződéstől (mohától, algától), majd eltávolítják a kórróziós réteget. A tisztítás alacsony nyomású szemcse-szóróval történik. A javítás során eltávolítják továbbá a régi javítások nyomait és előkészítik a felületet, amely a hiányzó részek speciális restauráló habarccsal való visszafüggelítését jelenti. Végül az elkészült felületet impregnálják a csapadék ellen.

Az újragyártás során egy-egy ép darabot kijavítanak, amelyből szilikon-kaucsuk öntőforma készül. A kiöntött elemeket átdolgozzák, hogy mindegyik darab megegyező legyen. Mészkőkőzúzalék, hidraulikus kötőanyag és oxid festékek keverékéből álló restauráló habarcsból készülnek az újragyártott elemek, tekintettel arra, hogy ezek időtállóbbak lesznek, megjelenésükben mégis teljesen megegyeznek az eredeti elemekkel. A kőrestaurátori tevékenységhez saját keverésű restauráló habarcsot és kisebb mennyiségben gyári keverésű habarcsot használnak.

Munkájuk során a legnagyobb kihívást a kő elemek újragyártása jelenti, mivel ez a legösszetettebb feladat az összes többi közül. Ahhoz, hogy ezek az elemek korhűek maradjanak az újragyártott elemek esetében kipergetik a szemcséket, hogy az eredetihez hasonló likacsos kőanyagot kapjanak. A restaurált felületet átkapargatják, hogy ezáltal durvább, kőszzerű felület jöjjön létre.

A pár éve még összeomlás szélén álló Turai Kastély a felújítási munkálatok végeztével újra régi fényében tündökölhet, szebbé varázsolva ezzel városunk látképét.

Petényi Edina

„Hittel tanítani és értéket közvetíteni”

Negyven évvel ezelőtt egy rendkívül csinos és minden tudással felvértezett tanárnő érkezett meg Turára az általános iskolába. Tanítási módszertana, precizitása, következetessége fiatal kora ellenére a legjobb pedagógusok közé emelte. A kezei közül kikerült gyerekek mára sikeres felnőttek lettek, akik büszkék arra a pedagógusra, akit Jónás Sándorné Zsuzsának hívnak.

Szép napsütéses délután érkezem meg az egykori iskolámmal szemben lévő takaros ház elé. Virágokkal tarkított udvar előtt állva csöngetek be. Izgalommal várom, ahogyan a lakás ajtaja kinyílik, majd meglátom az egykori magyar nyelv-, irodalom- és történelem tanáromat. Ugyanazzal a lendülettel és mosollyal érkezik meg, mint annak idején az órákra. Szerencsére most nem felelnem kell, csak kérdeznem, tegeződve, ami megtiszteltetés számomra. A lakásban terített asztal vár, rajta frissen sült túrópogácsa, palacsinta saját készítésű josta lekvárral töltve és emellett gőzölgő habos kávéval kezdtünk a beszélgetésbe.

Számomra hihetetlen, hogy tavaly nyugdíjba vonultál. Az évek ugyan elrohantak, de te ugyanaz a tanárnő maradtál, akit 1980-ban az osztályunkban megpillantottunk.

Valóban elmentem nyugdíjba, hiszen már több mint negyven éve dolgozom tanári pályán. Viszont még óraadóként tevékenykedem. Volt egy hatodikos osztályom, én már szinte csak őket tanítom. Amennyiben az ember kívánhat magának levezetesként valamit, akkor ez a legtökéletesebb. Csuda kis társasággal dolgozunk együtt! Így az iskolától sem váltam el rögtön. Mellette itt van a kertem, amiben szeretek tevékenykedni. Sokat utazom. Így aztán nem unatkozom.

Ha már a kertet említed, akkor egy boldogi lánynak azt gondolom a kertészkedés alap az életében.

A kertészkedésbe beleszülettem. Boldogon nagy kertünk volt. Szinte a születésemtől kezdve kint voltam a földön a szülőikkel. Nekem ez a terápia. Örömmel tölt el. Itt nálunk minden vegyszermentes. Számtalan gyümölcs terem benne, például van itt szilva, meggy, cseresznye, sárgabarack, körte, őszibarack. Sok ebből a bátyámnak köszönhető.

A gyerekkor meghatározó az ember életében. Neked milyen gyermekkorod volt Boldogon az 1950-es évek végén?

Nagyon szép gyerekkorom volt. Kint voltunk az utcabéli gyerekekkel a szabadban, fociztunk, játszottunk, pecázunk, fejtünk, minden jóban részem volt. Elvégeztük, amit ott-hon kellett, tanultunk, aztán miénk volt a világ, aminek a közepe a kis szeretett falunk volt. A szüleim nagy szeretettel neveltek.

A szüleid mivel foglalkoztak?

Szüleim mindkettő boldogi születésűek voltak. Édesanyám Kiss Rozália, édesapám pedig Borsodi János. Ők az akkori boldogi minta szerint földműveléssel foglalkoztak. Én megannyi szeretetet és tartást kaptam a szüleimtől. Gyerekkorom óta velük munkálkodtam a földeken a bátyámmal, Gyurival együtt. Amikor megszülettem, lovunk, teheneink is voltak. Aztán jött a tévesztés, és akkor elvették tőlünk mindent. Ez nagy trauma volt a család számára. A gyönyörű lovunknak Pajkos volt a neve, pici gyerek voltam, de még emlékszem rá. Édesapám azt látta, amikor elvették az állatainkat, hogy az ő kedvenc lovát hozzá nem értők csapkodták, ütötték, gebe lett belőle. Később a vasútnál dolgozott, de ezt sosem felejtette el, rendkívül módon megviselte.

A felhőtlen kisgyermekkor után jött az iskola, ahol szintén rendkívül fontos az, hogy milyen tanítóval találkozol először egy kisdíák.

Nagyon jó tanítóim voltak. Meghatározó egy gyermek életében, hogy milyen alapokat kap. Boldogon a Dobó házaspár, Benjámin és Margit néni tanított. Nincsenek véletlenek. Margit néni látott bennem fantáziát, hiszen verseket mondtam ünnepeken, versenyekre vitt magyar nyelvből. Olyan erős alapokat kaptam, amire lehetett építeni.

Középiskolámat Hatvanban, a Közgazdasági Szakközépiskolában végeztem, mert a szüleim azt mondták, hogy kell egy szakma, ráadásul a bátyám is ide járt, tehát jó lesz nekem is. Az osztályfőnököm azt szerette volna, ha közgazdasági egyetemre megyek tovább, de én maradtam a humán tárgyaknál, hiszen ezt szerettem. Így Egerbe jelentkeztem a tanárképző főiskolára, magyar szakra. Itt is olyan tanárokkal kerültem kapcsolatba, mint a szakvezető tanárom, Chikán Zoltánné, akihez fogható pedagógus-egyénség nem tudom, hogy született-e még valaha. Lelkiismeretes, csupa szív, precíz, érzékeny lelkű, mindig szaladt és hihetetlen tudással bírt. Ahogyan a helyesírás dolgozatot íratom, ahogyan javítom, ahogyan nem osztom ki addig, amíg meg nem beszéljük a problémákat, ezt mind tőle tanultam. Hatalmas emberség volt benne. Ő minden volt: a nevelő, a pedagógus, a tudós, a módszertanos. Olyan módszertani tudásanyagot hoztak meg a tanításba, ami a mai napig megállja a helyét.

Első évfolyamra jártál a főiskolán, amikor tragédia történt a családotokban.

Ekkor veszítettem el az édesapámat, 19 éves voltam. Az édesanyám szinte belerokkant a fájdalomba. A hatalmas veszteség mellett azt sem tudtam, hogy folytathatom-e az iskolát. Egy dolog motivált, hogy én nem adhatom fel. Édesanyám tartása adott erőt nekem a továbbiakban.

Egerben nem csak remek módszertant és tanári diplomát szereztél egy életre!

Nagy mosoly.....Egy jó kiállású fiatalember, bizonyos Jónás Sándor idejárt a főiskolára, magyar-történelem szakra. Itt elsőben ismerkedtem meg vele. Már első találkozásom valami elkezdődött. Pedig óvtak a tanárok ettől a vagány sráctól, de mindhiába. A sorsunk ott megpecsételődött. Összeházasodtunk, Boldogon volt a nagy hagyományos lakodalmunk sátras, cigányzenés mulatsággal.

Boldogon maradtatok ifjú tanár házaspárként?

Miután férjhez mentem, nem akartunk onnan eljönni. Ott laktunk a szülői házban kilenc évig. Először ott kerestem állást, és kaptam is lehetőséget magyar- történelem szakon, de ott csak egyikünket tudtak volna alkalmazni. Végül úgy döntöttem, hogy Turára jövök pedagógusnak, mert itt mindkettőnk alkalmaznak. Itt maradtam más iskolák csábításai ellenére, mert azt mondtam, ahol bizalmat szavaznak, azt meg kell szolgálni. Ez a szolgáló szeretet.

Negyven évet egy helyen dolgozni az is kész csoda manapság! Rengeteg élményed lehet, de én az első napokra, hetekre vagyok kíváncsi, hogyan fogadtak 1979-ben Turán?

Amióta Turán vagyok, mindig volt osztályom, rögtön bedobtak a mélyvízbe és osztályfőnök lettem. Amikor idejöttem, itt olyan tanárok fogadtak tárt karokkal és feltarisznyáztak tudásban és emberségben, mint például Bárdiné Manyi néni vagy Kutiné Éva néni, akik rögtön mellém álltak, de emléketem Domanné Chikán Zsuzsa néni, aki Sanyit is és engem is

istápol. Ők olyanok voltak, akiktől nagyon sokat kaptunk és tanultunk. A turai emberek elfogadtak bennünket. Sokan szeretnek és tisztelnek a mai napig. Kétféle elismerés van: az egyik, amikor csúcsokra jutottak többen is a tanítványaim közül, országos versenyeken magyarból vagy németből kiemelkedő helyezéseket értek el. De ugyanolyan büszke vagyok, amikor visszajönnek tanítványaim, és azt mondják: Zsuzsa néni, megmutatom a családomat. Tisztes családanya, tisztes családapa lett belőlük. Tisztességes szakmával, becsületesen nevelik a gyermekeiket. Sokan kiváló mesteremberek lettek! S ha utána a gyerekeiket is én tanítom, esetleg én vagyok az osztályfőnökük, ez csodálatos!

Kardoss Imre volt akkor az igazgató. Hogyan fogadott ifjú kollégaként?

Szigorú, következetes ember volt. Sokat bízott rám, keményen dolgoztatott, de elismerte szorgalmamat. Nagy rend jellemezte az iskolát. Az utána következő igazgatókkal sem volt semmi gondom, nekik sem velem. Örülök annak, aki jól dolgozik, hiszen ugyanazt a szekeret húzza, s a siker mindannyiunké! Akkor lehet valamit visszakövetelni, ha példát mutatunk. Fontos, hogyan szólunk a másikhoz. Szavaimmal megtiszteltem. Akkor tud emberi módon válaszolni, ha én úgy szólítom meg. Ezt a szülőnek is, nekünk is tanítanunk kell. Ez csak együtt eredményes! Nagyon fontos, hogy mindenki tisztában legyen vele: az iskola nem én vagyok! Az iskola az a kollégák, a tanítványok, a szülők együttese. Amikor ez a három együtt tud működni, akkor jó az iskola.

A családotban nem volt pedagógus, te mégis tanár lettél. Gondolkoztál már azon, hogy ez vajon honnan ered?

Amikor tavaly nyugdíjba mentem, eltöprengtem ezen. Akkor jutott eszembe, hogy édesanyám nagyon jó tanuló volt. De akkor faluhelyen a szülők nem engedhették a szegényebb gyerekeket, különösen a lányokat tovább tanulni. Mindig arról mesélt nekünk, hogy ő tanította a jegyző lányát. „Korrepetálta”, elment hozzá tanítani, és azt nagyon szerette, hogy valakit megtanított valamire. Én csak most döbbsentem rá, hogy tulajdonképpen nekem ott volt a példa, csak akkor nem figyeltem fel erre. Amikor édesapám meghalt, édesanya húsz évig élt még egyedül. Ősztől tavaszig gyakran itt volt nálunk, és utána hazament, tavasztól már Őt is várta a kert. Kemény tartású, mély hitű asszony volt, nem volt könnyű élete, de sosem adta fel. Én tizenegy éve vagyok egyedül, és sokszor jutnak eszembe a szavai, amiből erőt merítek. Mindig derűvel és erős hittel élt.

Boldog volt az otthonotok, onnan jártatok át a pároddal dolgozni nap, mint nap Turára. Majd mégis Tura mellett döntöttetek, ideköltöztetek. Miért?

Gyermekeink születése után egyre nehezebb volt a helyzet, őket ide hordtuk óvodába. Amikor elérkezett az idő, hogy iskolába mennek, döntenünk kellett, hogy hová járjanak majd. Tura mellett szólt sok minden. Szerencsére az iskolával szemben adódott egy lehetőségünk, hogy a családi házunkat felépíthettük. Apósom volt a kőműves mester, a férjem a fősegéd, a bátyám a családdal együtt, barátok segédként mindent megcsináltak a házon. A tető vázát is hárman állítottuk: apósom Sanyi és én. A három Sándor: az apósom, a férjem és a fiam nagy összhangban tevékenykedett. Zsuzsi akkor született, amikor elkezdtük az építkezést. Ő is kivette a részét: vizet hordott a fiúknak. A fiam az első tanévnyitójára már innen, ebből a házból ment.

Idilli volt minden, népszerű tanár házaspár két gyerekkel, új lakással, számos új előrevívő kihívással.

Nehéz, de nagyon szép korszak volt. A turai általános iskola a legjobb iskolák közé tartozott. Az innen kikerülő diákokat tárt karokkal várták a középiskolák. Mindig az volt a célom órákon, hogy a gyermek többet vigyen haza, mint amivel otthonról eljött. Gazdagítsa őt az iskola. Értékesebb legyen! Minden nap egy kihívás az iskolában való tanítás. A legfontosabb, hogy szeretni kell a gyerekeket, a legrosszabb gyereket is. A bizalom nagyon fontos. Én bizalmat adtam és kaptam a diákoktól. A gyermekeim jól tanultak. Szébbet, jobbat nem is kívánhattam.

A tanítás a pedagógus szakma az egy szolgálat, mégpedig 24 órában!

Valóban, amikor a kertben tevékenykedem délután, akkor is az jár az eszemben, hogy az órán ezt holnap másképpen csinálom. Annak a gyerekeknek egy szónál, hogy villant a szeme, vajon ott mi történhetett? Van, aki korán elveszítette a szülőjét, és azon elmélkedem, hogy tudok neki segíteni. Hiszen egy jó talentummal megáldott gyermek nem kallódhat el. Fejben ilyenkor már készülök a másnapra. Itt nincs megállás! Olyan ez számomra, mint a szeretetszolgálat.

A magyar és a történelem mellett később a német nyelvet is elkezdted tanítani. Ez honnan jött neked?

Egy alkalommal, amikor már változott a politikai helyzet, sok helyen már angol és német nyelvet tanítottak az orosz helyett. Bementem Kardoss Imre akkori igazgatóhoz, és azt mondtam: Imre, jó lenne már itt is a német és az angol nyelvet tanítani, gondoskodjon az idegen nyelv választhatóságáról! Nálunk kisebb iskolákban már angol és német nyelvoktatás folyik. Ő azt válaszolta: -Nem jelentkezett ide senki. Ha ez annyira fontos magának, képezze át magát, és tanítson német nyelvet! -Nekem több se kellett, belevágtam, elkezdtem német nyelvet tanulni a nulláról. A nyelvvizsga után német nyelvtanári diplomát szereztem a Közgazdasági Egyetemen, ahová a középiskolai osztályfőnököm javasolt. Csak megjárjuk a nekünk szánt utat, néha nagyobb kitérőkkel! A Goethe Intézet jövőtől németországi és ausztriai továbbképzéseken vehetem részt.

Rengeteg tanítvány került ki a kezeid közül, akik közül többnek az osztályfőnöke voltál. A tanítványaid követték a tanári pályán?

Sokan lettek pedagógusok, sőt német nyelvtanárok, magyartanárok, történelem-és kommunikáció szakon végzők, óvónők. A közelmúltban volt Hatvanban a Bajza József Gimnáziumban egy német nyelvi verseny, amire Turáról vittem tanítványokat. Egy volt turai tanítvánnyal találkoztam össze, Nagy-Tóth Zsuzsannával, aki német szakos tanár lett. Hatvanban tanít, és ő is elhozta a diákjait. Várakozáson felül megnyertük a versenyt. Emellett a siker mellett Zsuzsira nagyon büszke voltam, mert jól felkészült, erős csapattal érkezett. Turán szinte a fél tantestület a volt diákjaimból áll, akikkel most kollégák vagyunk vagy voltunk. Én is tanulok a gyerekektől, fiatalon tartanak, sokat köszönhetek nekik. Amikor valaki szépen felel, akkor azt érzem, egy szép ajándékot nyújtott át nekem.

Nyilván változtam én is az évek alatt. A szenvedés, a nehézségek csiszolnak minket. Elfogadóbbak leszünk. Sok a veszély a mai világban. Terelgetni kell őket a jó irányba. Sok dolga van a pedagógusoknak a nevelés és a tanítás terén is. Ahogyan örömmel fogadtak a régi tanárok, amikor Turára jöttem, én is örömmel fogadtam a fiatalokat, mert van bennük lendület, frissesség, kritika. Egymásra hatással vagyunk. Nekem is fontos 62 évesen is a modern technikát megtanulni, használni. Egy pedagógusnak mindig képeznie kell magát.

Sok feladata van a pedagógusnak, de édesanyaként és feleségként is sok dolga van egy nőnek. Ráadásul a gyerekek gyorsan felnőnek és kirepülnek a családi fészekből.

A hazai hagyományoknak megfelelően a munka után még sok feladat vár egy nőre, ahogyan a családfenntartóra is. Én ezt örömmel végeztem. A gyermekeim valóban gyorsan felnőttek és a saját útjukat járják. Nagyon kemény hivatást választottak. A lányom, Zsuzsi szívsebész, Bécsben él a férjével, Stefannal. A fiam, Sanyi Németországban él, aneszteziológus, a feleségét Jasminnak hívják. Sokat kirándulunk együtt. Nagy hegyászok, túrázók, sportolók, biciklisták, Sanyi több ízben maratont is futott! Zsuzsi párja például a Himalájában kérte meg a kezét. Tavalyelőtt pedig Kirgizisztánban voltak a hétezer méter feletti Lenin csúcson. Argentínában az Aconcaguát mászták meg. A hegyezés a szenvedélyük.

Hogyan látod, a gyermekeid már nem jönnek haza?

Nemrégem beszéltem a fiammal, Sanyival, mert mindig kell valamit igazítani a házon. Ekkor mondta, hogy nem tudhatjuk, mit hoz a jövő. Én mindig imádkozom értük. Fontos, hogy tisztességes emberek legyenek, és becsülettel végezzék a hivatásukat. Szeretetlenben és hitben éljenek.

Egyedül élsz, de nem vagy magányos. A gyerekeidre pedig mindig számíthatsz. Ráadásul a modern technikának kö-

szőnhetően bármikor kapcsolatba léphetünk a szeretettinkkel, bárhol éljenek is a világban.

A fiam nagyon sokat segített, amikor a férjem beteg lett. Utána került ki Németországba, és egy helyen van tizenegy éve. A gyermekeimmel mindig együtt vagyunk az ünnepek alkalmával. A menyem, Jasmin, amikor babát várt, és még nem tudta, hogy fiú vagy kislány lesz a jövőendő, érdeklődött, hogy milyen családnevek vannak, voltak nálunk. A nagymamám és az édesanyám is Rozália volt, elmondtam a férfineveket is. Amikor megszületett a kislányuk, és a fiam felhívott, hogy megérkezett Rozi, elsírtam magam a boldogságtól, hogy ilyen ajándékot kaptam a menyemtől. Még a bátyám is meghatózott. Ismét van, aki tovább viszi ezt a szép nevet. Rozi május végén két éves lesz. Mindkét nyelvet beszéli. Különös húr van közöttünk. Skype-on - én itt Turán, ő ott Németországban - összekapcsolódnak. Olyankor, énekelünk, mondókázunk, beszélgetünk, mesélünk. Jó érzés, hogy a gyermekeim megtalálták a párjukat és hivatásukban is boldogok.

A gyermekekkel való találkozás élőben vagy virtuálisan jókora energiával tölti fel az embert. Amikor haza jössz az iskolából egy nehéz nap, tanítás után, mivel tudsz feltöltődni itthon?

Az olvasás, zenehallgatás feltölt. Biblia körre járok, túrázok, kerékpározom, szívesen bekapcsolódom egy-egy zárandoklatba és ott van a szeretett kerti munka. A gyermekeimmel sokat beszélgetek, ez is feltölt. Vagy csak nézem a természetet, hogy milyen szép virága van egy növénynek, milyen csodálatos ez a teremtett világ! A bátyámék Hatvanban élnek, velük nagyon szoros a kapcsolatunk. Anyósom él még a Sanyi családjából, ővele hétvégeken szoktunk találkozni, általában én megyek hozzá. Még tevékeny, mindig finomságokkal vár! Ő Pesten él.

Nyugtass meg, hogy nem biciklivel...

nagy nevetés - oda nem, de Boldogra, a temetőbe a szüleimhez kerékpárral járok, csak télen nem. A régi osztályaimmal is mindig átbicikliztünk Boldogra, ahol bemutattam a falut nekik, ahonnan származom.

Turán a tanári karon kívül is kialakultak mély emberi barátságok?

Szoros barátság alakult ki például Tóthné Illivel és családjával, sokat köszönhetek nekik. A Bolbás családdal, Kis Gáborékkal, korábban Lendvai Marciékkal is együtt kirándultunk, sportoltunk, kártyáztunk. Maczkó Marika, aki itt lakik a szomszédban, mély lelki társ. Vele is bármikor számíthatunk egymásra. Vagy éppen Baba néni, akivel barátnővé váltunk az utóbbi időben. Együtt járunk bibliaórákra. Sokszor mondom, hogy itthonról hazamegyek és otthonról hazajöttem. Ez így van Boldog és Tura viszonylatában. A gyerekeim is most már otthonról haza jönnek.

Közben régi fotók kerültek elő a fiók mélyéről, családi és osztályképek is. A beszélgetésünk végére pedig a nyugdíjba vonuláskor készült fotók, szép üzenetek sokasága töltötte meg az asztalt.

Nemrégiben visszaneztem a nyugdíjas búcsúztatómat. fantasztikus volt, ahogyan kollégáim készültek, eljöttek a volt tanítványaim is. A legnagyobb meglepetés az volt, hogy amikor idejöttem, Kardoss Imre fogadott, mint igazgató, és a mostani igazgató, Tusor Erzsébet a búcsúztatón azt mondta, hogy szeretne egy régi jellemzést felolvasni rólam, amit még Kardoss Imre írt a katedrára állásom után öt évvel 1985-ben. Nem is tudtam, hogy létezik ilyen. Nagyon-nagyon megindított, amit Imre írt rólam egy pár év után. Az igazgatóm teljes egészében felolvasta, ami 33 évvel ezelőtt íródott:

„Mindennemű szakmai továbbképzésen szívesen vesz részt a kötelező jellegűeken kívül is: például beszédművelés tanfolyam, és azokat mindenkor a munkáját segítő tényezőnek tekint. Szakmai, pedagógia elméleti felkészültségét jól kamatoztatja a gyakorlatban is. Foglalkozásaira alaposan lelkiismeretesen felkészül. Logikusan felépített és jól szervezett tanítási órái eredményesek. Jó hangulat, oldott, de fegyelmezett légkör jellemzi azokat. Különös erőfeszítés nélkül képes a munkához szükséges fegyelmet megteremtésére. Segíti ebben a megnyerő modorú és kellemes hangszíne, hanghordozása, szép kiejtése

és világos, mindenkor érthető mondatok jellemzik a tanulókkal való beszélgetést. Tudatosan és eredményesen törekszik a hátrányos helyzetű cigánygyerekek tanórai munkába bevonására. Jól koncentrálna a korábbi a korábbi ismeretekkel. Sokat dicséri, biztat és értékeli minden megnyilvánulást. Következésképpen törekszik az önálló munkáltatásra az önálló ismeretszerzés módjának elsajátítására. Fontos feladatának tartja a szóbeli kifejezőképesség fejlesztését. Tanítványai nagyon szeretik. Szülőkkkel, nevelőkkel, jó a kapcsolata. Sokat törődik a veszélyeztetett és nehezen nevelhető gyermekekkel. Ezek családjával is szorosabb kapcsolattartásra törekszik. Ezt igazolják a gyakoribb családlátogatásai. Szinte állandó résztvevője minden nevelői összejövetelnek iskolai és területi szinten egyaránt. Önkritikus, munkatársainak, véleményét kellően tisztelti, sőt igényli. Noha bejáró és egy kisgyermek édesanyja, iskolai munkáját maradéktalanul ellátja, nem sajnálja az iskolában töltött időt, mely oktató, nevelő tevékenységének hatékonyságát szolgálja. Iskolai munkájában kitartó és következetes. Felelősséggel óvja és szépíti környezetét a rábízott szaktantermet.”

A felolvasás után folytatódott az ünnepség. Lakatos Gyula gitározott, a tanári kórus pedig elénekelte a Szállj, szállj című dalt, és mostani tanítványaim is feledhetetlen pillanatokat szereztek! Ekkor csak az jutott eszembe: Ó, Uram köszönöm! Kaptam állami elismerést, az is jól esett, de az itteni szeretetáradat mindent felülírt. Volt olyan tanítványom, aki az egyhónapos babáját is elhozta magával, mert mindenképpen itt akart lenni. Gondolkoztam én is, hogy a búcsúzóra mit adhatnék üzenetként. Amikor pedagógus lettem rögtön egy Gárdonyi Géza idézet lett a kedvenc, amit a gyerekekkel is megtanultattam. *„En szeretek az lenni, ami vagyok, az én foglalkozásom kedves nekem, és a faluban minden szíven és lelken uralkodom, ez nekem öröm és boldog vagyok”.* Ezt a pedagógus pályáról írta az író. Ez nekem egész életemre mottómmá vált. Hálás vagyok azért, amit kaptam és azért is, amit átadhattam. A Búcsúztatón eszembe jutott egy Weörös Sándor idézet is: *„Alattam a föld, felettem az ég és bennem van létra.”* Az osztálytermeimben pedig egy Bolyai idézet volt mindig a falon: *„Az igazat érteni, a szépet érezni, a jót gyakorolni kell.”* Ezek a hitvallásaim.

A negyven éves pályád alatt többek között voltál, osztályfőnök, magyar nyelv és irodalom, történelem és német nyelvtanár, számos kulturális rendezvény szervezője, vezetője. Felsorolni sem könnyű mennyi mindent tettél meg azért, hogy a gyerekek olyan minőségi tudást kapjanak, amivel bárhol megállják a helyüket az életben.

Elengedhetetlen, hogy a tanítást hittel kell csinálni. Hiszem, hogy jót akarok, jót teszek és van miért. Nem szabad lemondani az érték közvetítéséről. Az érték nem megy ki a diatból. A mi feladatunk, megmutatni a gyermekeknek, hogy mi AZ ÉRTEK! A napom végén van egy szűrőm, amin fennakadnak a gyöngyöcské, a kis sikerek, amelyek csillognak, villognak, boldoggá tesznek. A nagyobb kövek ott maradnak, azok a problémák, a szomorúságok, a megoldatlan dolgok, megbántások. Este ezek eszembe jutnak, eltűnődöm, hogyan lehetne jóvá tenni...fontosnak tartom a bocsánatkérést, ha nem jól szóltam vagy hibáztam. Amikor elveszítettem az édesanyámat, az akkori osztályomból több diák eljött a temetésre a szüleikkel együtt. Utána pedig bejönni az osztályba, és tanítani a Hét krajcárt, hát.....a gyerekek velem együtt sírtak. Amikor osztálytalálkozókon beszélgetünk az egykori tanítványaimmal, és azt mondják, jó lenne, ha az ő gyerekeiket én tanítanám....Azt gondolom, ennél nagyobb elismerés nem is kell egy pedagógusnak.

A magyar költészet napja 2019

„Veszem a szót, földobom a levegőbe, ott szétesik,
és újra megfogom, és akkor valami más.”
(József Attila)“

Magyarországon 1964 óta, József Attila születésnapján, április 11-én ünnepeljük a magyar költészet napját.

A magyar költészet napját először 1964-ben ünnepelték meg, s azóta minden év április 11-én színházi előadások, versmondó versenyek, felolvasóestek, valamint a közösségi média elterjedésével különféle verses kihívások (Posztolj verset az utcára mozgalom) keretében emlékeznek meg országszerte a poétikáról, s egyik legnagyobb magyar költőnkéről, József Attiláról. Kevesen tudják azonban, hogy nem csak József Attila született ezen a napon, hanem Márai Sándor is, aki csupán öt esztendővel volt idősebb a költőnél.

Ez a nap jó alkalom arra is, hogy a rohanó hétköznapokban lelassítsunk, megálljunk és gondolkodjunk neves költőink versein, hiszen a magyar költészet kiapadhatatlan kincsei a jelenkor számára is tartogatnak mondanivalót.

Petényi Edina

Teremts

Isten már egyszer
nagyot teremtett.
Most, te vagy a soron,
ki itt teremthet!

Önmagadból alkoss
egy új világot!
Olyat miről más
csak álmod.

Belülről vetítsd
vágyaidat a tükörrre!
És a tiéd lesz
visszatükröződve.

Magadnak ültessd
az életed fáját!
S szépségében,
nem leled majd párját.

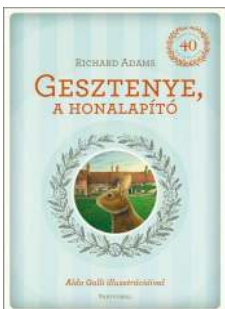
Erősen higgy,
amivel majd formálsz.
Míg magad álmává
nem válsz.

Bár, teremt minden
létrejött gondolat.
De tenned is kell érte,
hogy elérd az álmodat.

Elméddel, és cselekedeteiddel
irányítsd az életed.
S meglátod, így leszel mindig
boldog, s elégedett!

FATSINA LINDA
(Bojtár-Fatsina Linda)
2018. június

A Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár könyvajánlója

Richard Adams: Gesztenye, a honalapító

Egy mezei nyúltanya egy kis csoportja megéri a feléjük egyre jobban közeledő veszélyt, ezért mindent hátrahagyva elindulnak, hogy biztonságos új otthont találjanak maguknak. Egy mondatban összefoglalva erről szól ez az állatregény, melyet ma már az angol irodalom egyik meghatározó művének tekintenek.

Richard Adams története nem pusztán egy izgalmas kalandregény, hanem nyúl szereplőin keresztül reflektál emberi társadalmunk visszasságai felé. Ennek köszönhetően gyerekeknek, felnőtteknek izgalmas, olykor felkavaró olvasmányélményt jelenthet.

T.S.

A természet szeretője

Szeretője vagyok az ébredő rétnak,
Mit ölelek ódon, letúnt növények.
Szeretője vagyok a firmamentumot vajúó hércnek,
Melyek megbújnak a végtelen éjben.

Szeretője vagyok megannyi határtalan tájnak,
Hol apáink haragos népekkel hadban álltak.
Szeretője vagyok az elhagyatott északnak,
A rohanó, parázsló tekintetű ordasoknak.

És szeretője vagyok a kifürkészhetetlen délnek,
Hol az olvadó jéghegyek a mennybolt angyalaival
zenélnek.

Szeretője vagyok a hatalmaskodó nyugatnak,
Hol nagyapáim kardjától az ékes oltalomházak
megnyugvást soha nem találtak.

Szeretője vagyok a fénylő keletnek,
Hol szapora mének őseim pampáin legelhettek.
Szeretője vagyok a határtalan univerzumnak, melynek
Ég szín boltozatára a glóriás lányok a vakító napból
A fénytelen éjszaka égboltjára csillagokat vágnak.

Szeretője vagyok a susogó fuvallatnak,
Melynek járásából a perzselő sivatag arany dűnéi
iszkolva rohannak.
És szeretője vagyok a negédes nyárnak,
Kinek melengető tenyerén az omladozó búzakévék
Jobbra-balra állnak.

És szeretője a leveleket pirosra színező, diót érlelő
ősznek,
Mikor lejtős buckákon szőlőt törnek.
És szeretője a kaporszakállú- vattapamacs télnek,
Hol a csillagtalan ég alatt a népek imát mormolva
félnek.

Szeretője vagyok a sziporkázó kikeletnek, mikor
Az élővilág szunnyadó elemei, ébredésből kinyílván,
A sarjba szökkenő, derűs életre fakadnak.

Szeretője a létezés adó víznek,
S ha ménkű sújtott üreges fától a berek lesz
a lángok martaléka,
E tűznek is nemkülönben bűnös szeretője vagyok,
Mint a história szakadatlanul újjáéledő aprócska
maradék, a
Kit magához hív a földanya fakoporsó nélkül is, a
lelkébe rejtve,
Hogy ezer esztendő múlva testembe új vér
csorgadozzon,
Egy új világra szánva.

Hisz' szeretője vagyok az ébredő rétnak,
Mit ölelek ódon, letúnt növények,
Melyek hajtásba szökellnek az észrevétlen múltba,
S potyogtatják jövődjüket csökönyösen
egy beláthatatlan kútba,
Melyből képzetem kikecmeregni soha nem tud,

Így néma szeretője maradok a susogó szélnek,
Ki jégvirág borított ormon a Mindenhatóval beszélget.
De ahogy az összes létem csak a momentum röpte,
Ezért cirkulálok majd alant, talán mindörökre.

Petényi Edina (2015.)

„...gömbölyű és gyönyörű...”

JÁTÉKOK RÉGEN ÉS MA

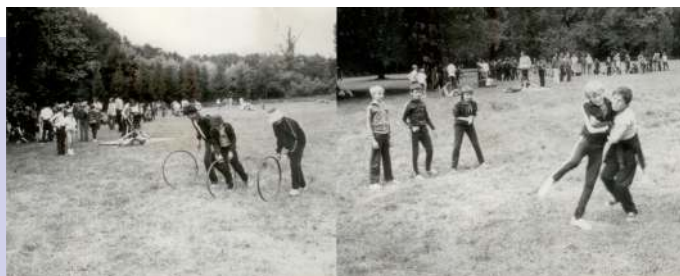
Az ünnep mindig alkalom az ajándékozásra, különösen a gyermekek megajándékozására. A Megváltó nemcsak születésekor, Karácsony ünnepén, de húsvéti feltámadásakor is hoz a lelki táplálék mellé kézzelfogható ajándékokat is. Ezek egy gyermek számára főképp játékok, amivel öröm foglalatostkodni benn a lakásban. A tavaszi friss levegő azonban kicsalogathatja az apróságokat a szabadba, ahol lehetőségük van a kereskedelembe vásárolt tárgyak nélkül is játszani. Ismerkedjünk meg egy kicsit ezekkel a játékfajtákkal is. Lajos Árpád etnográfus gondolatait segítségül hívva közelítünk most a játék definíciójához, mint a néprajztudomány egyik fontos kutatási és gyűjtési területéhez. Szakmai gondolatosságától egyenes út vezet Turára, ahol a játékkértelmezés egyik autentikus képviselője, Békési István nyugdíjas pedagógus, a turai Hevesy György Általános Iskola egykori matematika-fizika szakos tanára évtizedek óta tanítja eleink gyermekkori szórakozási formáit. Bizonyítva, hogy az utca akár jól is nevelhet.

„A gyermektudomány szakemberei többször és több oldalról próbálták meghatározni, mi is a játék. Három fő elmélet alakult ki: az erőfölösleg, az üdülés és a gyakorlás elmélete. Az erőfölösleg elmélete szerint a játék úgy keletkezik, hogy a munkára fordított energia egy része felszabadul, s ez az erőfölösleg gyönyört keltő tevékenységben nyilvánul meg. Az üdülés elmélete azt hangsúlyozza, hogy a játék nem más, mint a munkában kimerült erő pótlása, felfrissítése szórakoztató, gyönyörködtető tevékenységgel. ... Hogy mi is a játék — erre a kérdésre teljes értékű feleletet nem tudnak adni. A fogyatékosok oka a játék metafizikai szemlélete, mely a játszó (gondolunk itt a gyermekre) kiragadja környezetéből.”

Játék esetén nemcsak a tevékenységet értjük alatta, de a magyar nyelvben játék szóval jelöljük az eszközt, amivel a játéktevékenységet végezzük. Tudományosan bizonyított tény, hogy egy gyermek egy aprólékosan kidolgozott játék helyett egy, a fantáziája által bárminek kinevezett fadarabbal is képes eljátszani. S hogy pontosan mik voltak ezek a „fadarabok”, melyek nemcsak egykor, hanem ma is felejthetetlen percekre szereznek a turai gyerekeknek, arról Békési tanár urat kérdeztük. Beszélgetésünk apropója, hogy a Falumúzeumban épp egy, az iskolásoknak szervezett hon- és népismereti órán vagyunk túl, ahol egyik segítők volt a népi játékok megismertetésében.

Általános iskolásként még én is részt vettem a csülkőzés, karikahajtós Népi Játék Olimpiákon, melyet tanár úr Szarvas László kollégájával közösen szervezett. Na, de honnan ezeknek a játékoknak a szeretete és szabályismerete?

Gyermekkoromban (szül.: 1944) az 1950-es években a földúton játszottunk a Nyárfa utcában. Meghúztuk a porba a vonalat, mindenki hozott egy seprűnyelet vagy mogyorófavesszőt és azzal dobtuk a csülköt. Van a csülkőzésben egy olyan szabály, hogyha mindenki eldobta a botját, de senki sem találta el a csülköt, akkor a pástornak mondania kell: - Sós a csülök, bot a fa! Hogy miért pont ezt mondja, azt nem tudom, de ez egy varázsmondat. Ha ezt elfelejti, akkor szabad felrúgni a csülköt. Egyik alkalommal valaki úgy belerúgott a csülökbe, hogy valakinek a fején vérző sebet ejtett az odapattanó csülökbot. Ez nem volt gyakori eset, de azért nem volt teljesen veszélytelen ez a játék. A csülök kidobásához a sóprűnyél a legalkalmasabb, mert keményfából készült és ezáltal súlya is volt, jól lehetett a dobást vele irányítani. Lehetett más szerszámmal is, de az már szinte veszélyes volt, ha valaki ásó- vagy kapanyelet használt. A játék veszélyét még az jelentette, ha valaki hamarabb beszaladt a botjáért, minthogy mindenki befejezte volna a dobását, mert úgy előfordult, hogy a beszaladónak a lábát találta el a dobó a botjával. Az ügyességi feltételek miatt a csülkőzést nagyobb felső tagozatos fiúk játszották nyolcan-tízen, a kisebbek meg figyelték, hogy ellessék a szabályokat.

Az iskola és a házimunka után az utcán töltöttük a szabadidőt, televízió és számítógép nélkül. Meztlábasan, klottgatványban, esetleg felül atlétában játszottunk, a lányok használt szoknyában, bujkában, blúzban. Nyár végére olyan kemény lett a talpunk, hogy még a szöget, a tarlót sem éreztük meg, de a cipőbe utána alig ment bele a lábunk. A mai gyerekeknek ez elképzelhetetlen. Akkor nem nagyon mentek el más bandákhoz játszani, nem volt akkora az ismeretség, de azt tudták egymásról, hogy más csapatok is játsszák a saját területükön ugyanezeket a játékokat.

A csülkőzésen kívül még milyen játékokkal ütötték el az időt?

A karikahajtást háromféleképpen is játszottuk, kisebb gyerekként sima bottal ütögettük a karikát vagy görbe bottal toltuk az abroncs mélyedését, később hajlítottunk egy U-alakú nyeles drótot és azzal hajtottuk. Ilyesmit használunk most is. A karika régi kerékpár abroncs volt. Ebből versenyt nem rendeztünk, mindenki egyenileg hajtotta. Az 1960-as évek elejéig még biztosan játszották ezt a játékot a faluban. A Bekében pedig nemzetesdit játszottunk a fiú bandával korunkbeli vagy idősebb gyerekekkel. A karikahajtáshoz és a csülkőzéshez sík terep kellett, de a nemzetesdinél az sem volt feltétel. Még pilinckáztunk is, de az sem volt veszélytelen, mert egy mindkét végén kihegyezett kb. 15 cm-es botot, azaz a pilinckát kellett megütni és elkapni. Így amikor az iskolai Népi Játék Olimpiát bevezettük, ennek a játéknak egy módosított változatát alkalmaztuk.

Már többször is említettük a híres Népi Játék Olimpiát, hogyan és mikor kezdődött?

Először csak iskolai keretek között kezdtük feleleveníteni az egyes játékokat. Sok gyerek jött azzal, hogy a szülei is felemlítették ezeket, mint általuk is ismert. A hagyományörzésnek a játék is az egyik formája. Az iskolában már népi gyermekjáték sportnak nevezték, mert kellett hozzá fizikai erő. Ezeket a sportágakon keresztül tartották a szülőkkel és a nagyszülőkkel a kapcsolatot. Mindig volt egy felnőtt tagja minden olimpiai csapatnak, ill. a szülők alkották a szurkolótábort is.

Az első 1976-ban volt, még soron kívüli. Éppen 10 éve voltam pedagógus Turán, amikor elkezdték a népi játék olimpiát. Majd 1979-től négy évente rendeztük meg a turai általános iskola Népi Játék Olimpiáját, hogy minden korosztály be tudjon kapcsolódni. Szarvas Laci adta az ötleteket, én pedig precízen kidolgoztam azokat. Utána 1983-ban volt a következő, 1987-ben az utolsó. Egy gyerek csak egy sportágban indulhatott, hogy mindenkire sor kerülhessen. Próbáltuk rászoktatni a gyerekeket arra, hogy a 25-26 fős létszámú osztályból mindenki részt vegyen. Egyedül a kötélhúzás volt, amibe mindenki egyszerre bekapcsolódhatott. Az olimpiák mindig gyermeknapon voltak május végén. Az olimpia egy fél napos program volt. A jutalmazás csokoládéval történt, a győztes osztály viszont kupát is kapott. Igazi dobogóra kellett felállni a helyezetteknek. Előtte az áprilist és a májust arra szántuk, hogy kiképezzük a játékmestereket. Ők vitték továbbá az őrökbe ezeket az ismereteket.

Melyek voltak az olimpiai sportágak?

Nyolc olimpia sportág volt: csülkőzés, karikahajtás, pilinckázás, kötélhúzás, bakugrás, zsákbanfutás, nemzetesdi, kakasviadal. Mindegyik versenyszámban valamilyen módon értékelni kellett: vagy időre, vagy pontozásra, vagy kiesésre, hogy megállapítható legyen egy sorrend az eredményhirdetésnél. Az 5-6. és 7-8. évfolyamoknak voltak megrendezve, az alsósok versenyen kívül gyakorolhattak az eszközökkel. A párhuzamosan folyó versenyszámoknál a játékvezetők pontosan meg tudták figyelni a szabályok betartását. Volt egy jegyzőkönyvvezető, aki a nyilvántartást vezette.

Az egyes sportágaknál mi volt a mérés szempontja?

Csülkőzésnél 1 pontot ért a bemelegítésnél, 2 pontot a versenynél szerzett találat. Bakugrásnál időre játszotta két fiú. A nemzetesdi kiesésre ment, akinek a csapatából hamarabb kiestek, az volt a vesztes. A kakasviadalnál először összesorolták a fiúkat és az is kiesésre ment. A zsákbanfutás váltófutásban, időre ment. Nem volt mindegy, hogy ki hogyan veszi fel a zsákot, csak félig vagy teljesen. Pilinckázásnál egy csapathoz egy fiú és egy lány tartozott, mindkettőnek három-három ütése volt. Azt mértük, hogy hat ütésből ki üti legtávolabbra a pilinckát. Érdekes módon ezt a roma gyerekek játszották a legjobban. Soha nem jártam utána, de feltételezem, hogy ezt a játékot játszották valamikor a cigányok, mert közülük került ki általában, aki vállalta ezt a játékot. A karikahajtásnál is váltófutás volt egy fiú és egy lány között. Raktunk le bábukat a szlalomozáshoz. Az olimpia helyszínéül szolgáló sportpálya teljes szélességében szlalomozni kellett odafelé, visszafelé pedig egyenesen kellett hajtani a karikát. Ugyanúgy, ahogy gyermekkorukban a földes talaj, a füves pálya is alkalmas volt ezekre a játékokra, persze csak akkor, ha nem volt magas a fű.

A népi játék olimpia megrendezése az iskolarendszeren belül Tura-specifikus volt, vagy jellemzően minden települési iskola megrendezte a sajátját?

A környékünkön, a járásban, de még a megyében sem rendeztek hasonlókat semelyik iskolában. Valamikor az 1980-as években meghívtak a szomszédos településre, Galgahévízre, hogy tanítsam az ottani gyerekeket is népi játékokra a Kodálynapokon. Részt vett a rendezvényen Hajdú Gyula népi gyermekjáték kutató, aki rácsodálkozott arra, hogy Turán mit csinálunk. Elmondta, hogy az országot járva tudja, hogy ilyen szervezett formában, mint a turai iskolában, senki nem foglalkozik a népi játékokkal. Az 1986-ban megjelent Métaiskola c. könyvében ezt a tényt meg is említi. Hajdú Gyula az egész országra kiterjedően feldolgozta az egyes népi játékok településenkénti, tájegységenkénti változatainak leírását. A turai népi játékok egy részével (kakasviadal, karikahajtás, csülkőzés) az iskola egyszer, 1988-ban részt vett Szigetváron a Muszola Játékokon. Tura itt csak bemutatót tartott, nem versenyzett. A karikahajtást mások nem is ismerték, a kakasviadalt és a csülkőzést igen, csak nem a turaival azonos szabályokkal.

Majd a rendszerváltás után megalakult a Pro Patria Magyarország Felfedezői Hagyományőrző Szövetség. Elnöke, Rakó József javasolta, hogy Tura vigye tovább a népi játékokat. 1991-ben volt egy országos népi játék olimpia Turán, amit a turai önkormányzat is támogatott és turai pedagógusok voltak a játékvezetők. A pedagógus munkatársak közül többen választottak maguknak kedvelt sportágakat: Varjú Mihályné karikahajtás, Gyalog Mária nemzetesdi, Szénási József pilinckázás, Várkonyi József, Köles József, Lendvai Márton testnevelők is vállaltak sportágakat, Barát Maja vállalta az emlékebe adott turai hímezéses kokárdák készítését. Encs, Jászberény, Jászkóhalma, Galgahévíz, Nyírkáta települései vettek részt az olimpián Tura mellett (TH 1991 június-július).

A Kossuth Rádió az 1990-es évek elején élő adásban jelentkezett be Turáról, melynek része volt a népi játékok ismertetéséből, játékszabályaiból egy kis ízelítő, hanghatások a karikahajtásról és a csülkőzésnél a botok dobásáról.

A Turai Népi Játék Olimpiához hasonló sportági küzdelmek, parasztolimpiák rendszeresen, mai napig kerülnek megrendezésre Szigetváron (Muszola Játékok) és Brodanciban, Horvátország magyar lakta részén (Régi Sportok Olimpiája), Pátfalván (Pátfalvi Parasztolimbia - ver-

senyszámok: labdapattogatás, lengőteke, gombzúgatás, ostorpattogatás, zsákban ugrás, patkódobás, rongylabda dobás, csúzlizás, csutkavár építés, abrnyicán vízhorlás, abrnyicán hajtás, ugrálókötélvezés, golyógurítás, fatolicskán teli zsák eltolása, kukorica morzsolás, tojás összeroppantása két ujjal, meggymag dobálás kotlába), Szentendrén és Szennán a Skanzenben, fesztivál keretében Balmazújvárosban. De mi maradt mára a népi játék olimpiából Turán?

Az úttörőmozgalom megszűnésével már más lett a szervezethez, nem volt egy egységes nagy csapat, osztályonként dönthetett mindenki. Ez a közeg már nem volt alkalmas arra, hogy nagy létszámban mozgósítsa a gyerekeket és a pedagógusokat, így a szervezők tovább nem erőltették a népi játék olimpiát. Időnként a gyermeknapokon egy-egy játékot még elővettek. Volt a népi játék olimpiának egy világoskék alapszínű zászlaja ötkarikás díszítéssel, csak a népi játék sportágainak megfelelően. A turai őszirózsa formájával rajzolta ki az ötkarikát Szarvas László. Az olimpia fennmaradt dokumentációjának egyik darabja az iskolaújság, az Úttörő Űrszonda egyik különszáma, amiben a játékszabályok vannak ismertetve. Volt a Hagyományőrző Szövetségnek is egy kiadványa, ami a játékszabályokat tartalmazta és szétküldhető volt a településeknek. Az eszközparkot éveken keresztül fenntartotta és örözte az úttörőszobában az iskola, amit a raj vagy az órs is kölcsönkérhetett foglalkozásaira, kirándulásaira, de hogy később - az említett 1991-es olimpiát követően - mi történt vele és az olimpiai zászlóval, azt nem tudom. Nekem van néhány saját karikám hajtóval, amit kölcsön szoktak kérni a tájházas rendezvényekre vagy néhány iskolai osztály részére. Az egyes játékok játszásához a tájház udvara is elegendő, de egy olimpia megrendezéséhez kell egy sportpálya méretű füves-földes terület.

Nagy örömmre a művelődési ház felvállalta, hogy hon- és népismereti órák, táborok keretében visszatanítsa a gyerekeket. Nagyon jól érzetem magam játékmesterként a 2018 szeptemberében a Kiss Áron Magyar Játéktársaság felhívására Turán is megrendezett játéknapon.

Talán hamarosan ismét megrendezésre kerülhet Turán a Népi Játék Olimpia!

Seres Tünde

III. Játsszunk Mindannyian!

Beszámoló az Országos Játéknapi turai eseményeiről

2018 szeptemberében immár harmadik alkalommal rendezték meg a Kiss Áron Magyar Játék Társaság és a Magyar Pedagógiai Társaság felhívására az Országos Játéknapot, melynek ez évi ajánlóiban a labdajátékok és az ugróiskolák szerepeltek. Ennek az országos méretű rendezvénynek a fő célja, hogy ezzel a csapatépítő programmal segítse a szeptemberi iskolakezdet, hiszen a jó hangulatú, kellemes környezetben és jó társaságban eltöltött, önfeledt játék öröme pozitív élményekkel gazdagítja a gyerekeket. Nem intézményesített keretek között - például játék közben - más oldalról mutatkozhat be gyerek, pedagógus, szülő egyaránt, így közelebbről is megismerve egymást. A Játsszunk Mindannyian-mozgalom alternatívát is nyújt a fiatal generáció számára, hogy szabad idejét a virtuális világ adta lehetőségek igénybevétele nélkül is el tudja tölteni. Mottóként hadd idézzük a KAMJT célkitűzései között szereplő, jelmondatnak is beillő, Grastyán Endre neurobiológus által megfogalmazott tézist, miszerint „A játék olyan drog, amelyet nem követ másnaposság.”

A turai Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár részéről nagy lelkesedéssel jelentkezünk a felhívásra. Mivel intézményünk egyébként is hangsúlyt fektet a hagyományőrzésre, közte a hagyományos népi játékok felelevenítésére és gyakorlására, szinte megszólítottunk éreztük magunkat. A helyi eseményre 2018. szeptember 14-én, pénteken került sor az intézményünk kezelésébe tartozó Turai Tájház udvarán. A szabadban, kötetlen formában, de szabályok mentén eszköz-

telen vagy eszközös népi játékok áldásos voltát testközelből érezhetjük a minden évben megrendezésre kerülő nyári kézműves- és mesetáborainkban is. A jól bevált, hol doppingoló, hol nyugtató hatású tevékenységeink a reggeli és napzáró méltázások, csülközések, karikahajtások.

A Turai Hevesy György Általános Iskola számára, velük együttműködve is igyekszünk a néphagyományokat széles körben megismertetni. Az iskolás csoportoknak szervezett tájházi tárlatvezetések és rendhagyó honismereti órák alkalmával is ezen játékok kipróbálása nyújtja a legnagyobb élményt a gyerekek számára, erre emlékeznek a legszívesebben. A játékhagyományaink közösségteremtő, csapatépítő élményszerzési lehetőségeket jelentenek, s egy esélyt arra, hogy az élménypedagógia eszközeivel erősítsük a gyökerekhez való ragaszkodást, a településen való megmaradást, ellensúlyozandó a más településekre való „elvándorlással” járó helyi identitás elvesztését. Az Országos Játéknapi való felhívás tehát kitűnő alkalmat kínált arra, hogy újfent „becsaljuk” a turai gyerekeket tájházunk hatalmas füves udvarára, melynél autentikusabb környezetet nem is találhattunk volna.

A gyerekprogramok játékmesterei – a szülők és diákok közt is méltán népszerű – két nyugdíjas pedagógus, akik évtizedek óta elkötelezett hívei a népi játékok oktatásának és gyakorlásának. Így egyértelmű volt, hogy szakmai segítőül őket kérjük fel ismét. Egyikük Dolányi Anna Nusi néni nyugalmazott óvodapedagógus és népi kismesterség szakoktató, a „Gyermekjátékok Turán” című könyv (Kiadó: Nagyközségi Polgármesteri Hivatal Tura, 1996) szerzője. Másik rendszeres segítőnk Békési István Pista bácsi, a turai általános iskola nyugalmazott matematika-fizika szakos tanára, az 1980-as években több ízben sikeresen megrendezett Turai Népi Játék Olimpia megálmodója és főszervezője. Mellettük, a többi állomás felelőseként tevékenykedtek intézményünk munkatársai: Basa Brigitta, Rumi Andrea, Seres Tünde.

Mivel a 2018. évi nyári kézműves- és mesetábor tematikája is épp a népi játékok készítése és kipróbálása köré szerveződött, így kapóra jött, hogy az ott készült fűzfavessző frászkarikák egyéni ügyességi játékként és a nyárfából faragott, fakanál alakú ütők csapatos „fakanálfociként” bevetésre kerüljenek saját készítésű nemezlabdával, mintegy bővítve a Turán régről ismert játékok körét. Ebben a színes palettába természetesen bekerültek az ugróiskolák, helyet kapott egy közismert és egy helyi változat is. A Turai hagyományoknak tartott csapat- és ügyességi játékok között a csülközés, a kakasviadal, a karikahajtás, a zsákban futás és a pilinckázás foglaltak helyet, ezek szerepeltek a Békési István és Szarvas László által szervezett olimpiákon, most is ezek a számok aratták a legnagyobb sikert.

A gyerekek három turnusban érkeztek, a teljes harmadik és negyedik évfolyam két-két tanórányi időt töltött a tájház udvarán. Egyszerre 60-70 fő volt jelen, akik kisebb csapatokra osztódva, forgószínpad-szerűen minden játékot kipróbálhattak. Ha valaki elfáradt, az levezetésként a Turán „drungattyú”-nak nevezett pörgettyűvel ügyeskedhetett, vagyis megpörgethette a cénára húzott nagy kabátgombot zúgó, burrogó hang kíséretében. Ebéd utánra maradt még egy mozgósítható ötödik osztály, délután pedig szabad volt a tájház udvara korosztálytól függetlenül minden érdeklődőnek. Öröm volt látni, hogy a pedagógusok nemcsak kísérői, fegyelmezői szerepkörben nyilvánultak meg, hanem aktivitásukkal mutattak példát.

A lelkes résztvevőket megillette a megérdemelt jutalom is, távozáskor mindenki ropogós almát kapott a tájházi gyümölcsöskertből szüretelve. Talán nem elhanyagolható, hogy ez volt az egyetlen kézzelfogható „jutalom”, ha úgy tetszik díj, hisz az igazi elismerést a fejlődés jelentette. Megtapasztalni a mozgás- és a jellem fejlődésének örömeit. Itt egyenrangúvá vált a jó és a gyengébb tanuló, a fegyelmezettebb és az elevebb, az ügyesebb és az ügyetlenebb, hisz mindenki talált magának az alkatához leginkább illő, sikerélményt nyújtó mozgásformát. Mondhatni a hosszútávú eredmények előszobájába már beléptünk. Tudományos kutatások és személyes szakmai tapasztalatok is alátámasztják, hogy a mozgásfejlesztés idegrendszerre gyakorolt jótékony hatásának köszönhetően fejleszthetők a tanulási képességek, kezelhetővé válnak a magatartási nehézségek – pláne, ha mindez még a friss, szabad levegőn történik. És még nem is ejtettünk szót a népi játékról, mint jellemformáló tényezőről. A felszabadult játék közben észrevétlenül, ill. szelíd rávezetéssel kialakul a fegyelem, a szabálykövetés, az alkalmazkodás, a kudarctűrés, a csapatmunka, erősödik az önbizalom, nő a bátorság.

A visszajelzésekből ítélve sikeres volt az országos felhíváshoz való első csatlakozásunk, melyből hagyományt szeretnénk teremteni. Közvetlen, rövidtávú hozadéka, hogy Pista bácsit azóta többször is hívták a turai iskolába rendhagyó testnevelés órát tartani, így iskolai keretek között is folytatódik a népi játékok gyakorlása, s talán hamarosan újra megrendezésre kerülhet a Turai Népi Játék Olimpia.

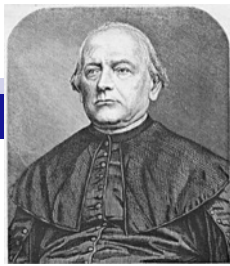
A helyi esemény élményeiből táplálkozva felkínáltuk a népi játékok kipróbálásának lehetőségét a felnőtt korosztály egy szűkebb szakmai közösségének is, a tájházvezetőknek, mint a Közép-magyarországi Regionális Tájháztalálkozó 2018. október 24-i turai konferencia résztvevőinek. Itt is megbizonyosodott, hogy a játék korhatár nélküli.

Megtiszteltetés és jógyakorlatként való megítélés jele volt számunkra a szervezők kedves felkérése e cikk megírására a Kisgyermek c. pedagógus szakmai lap soron következő számába, mely referenciaként szolgálhat. A „Játsszunk mindannyian!” értékteremtő gondolat megszületéséért köszönet illeti az ötletgazdákat és főszervezőket, a mozgalom elindítóit.

Rumi Andrea és Seres Tünde (2019. április)

Horváth Mihály (1809-1878)

TARTSANAK NEMZETI ZSINATOT...

Egyházi tanácskozás Turán 1848. május 25-én

A 2019. március 24-i Turai Mozgó Videofilmklub Sára Sándor történelmi tükre c. sorozatának előadója Hajagos József hadtörténész, a gyöngyösi Berze Nagy János Gimnázium kutató-tanára volt, aki Tura történelmi kutatása számára egy egyháztörténelmi érdekességgel szolgált. „A huszárrok hazatérése 1848-49-ben” témájú előadása mellett kitért erre a helytörténelmi kuriózumra, melynek részleteit most a Turai Hírlap hasábjain is megosztja az érdeklődőkkel. S.T.

Az 1848. április 11-én Pozsonyban V. Ferdinánd által szentesített törvények Magyarországon megeremtették a polgári átalakulás alapjait. Megszüntették a jobbágyságot, a választójogi reformmal népképviselői alapra helyezték az országgyűlést és a vármegyék igazgatását, létrejött az országgyűlésnek is felelős kormányzás. A vívmányok között jogosan felsorolnánk az egyházi tized eltörlését is. Ez a legfontosabb anyagi alapjától fosztotta meg a katolikus egyházat. A pozsonyi országgyűlésen a katolikus főpapok, míg teheték, elleneztek a tized eltörlését. Miután felismerték, hogy nem tudják megakadályozni, 1848. április 6-án a püspöki kar értekezletet tartott Pozsonyban, ahol egy petíciót fogalmaztak meg. Ebben egyházuk szabadságának, autonómiájának törvényes biztosítását, szabad zsinattartást, iskoláik önálló igazgatását, valamint iskolai alapítványaiknak egy egyháziakból és világiakból álló vegyes bizottmány általi kezelését követelték. Petíciójuk már elkészült, ezzel az országgyűlés érdemben nem tudott foglalkozni. Ezért április 8-án úgy döntöttek, hogy az autonómia eszméjét a sajtóban fogják népszerűsíteni, s aláírással megerősített petíciókat fognak benyújtani a következő országgyűlésen azzal kapcsolatban, hogy alapítványikat minden külső befolyástól mentesen maguk kezelhessék. Felismerték, hogy a tized megszüntése után intézményeik működésének hátterét csak alapítványaik biztosíthatják. Azt is felismerték, hogy ezt csak az államhoz fűződő korábbi szoros viszonyuk megváltoztatásával, az autonómia megeremtésével érhetik el. Az utóbbi megvalósítását azonban csak - a kormány által is támogatott - nemzeti zsinati határozatokkal érhetik el.

Maga a kormány támogatta a katolikus nemzeti zsinat megtartásának az eszméjét. A katolikus egyház azonban egy hierarchikusan felépülő szervezet volt, amelyben a nemzeti vagy országos zsinatot csak megfelelő módon és személyek által lehet felvetni. Kezdeményezője leginkább a katolikus klérus elsőszámú vezetője, az esztergomi érsek lehetett. Ez a tisztség azonban 1848-ban betöltetlen volt. A második legfőbb katolikus vezető, a kalocsai érsek - Nádasdy Ferenc gróf, korábbi váci püspök - egészségügyi problémái miatt vált alkalmatlanná a meghirdetésére. Így a legrégebben hivatalban lévő püspökre hárult a kezdeményezés joga. Ez Kovács Miklós gyulafehérvári püspök volt, de ő csak azután tehetett volna lépéseket a nemzeti zsinat összehívása ügyében, miután az erdélyi országgyűlés is törvénybe iktatja a Magyarországgal való egyesülést, s ezt az uralkodó is jóváhagyja. Erre csak 1848 júniusában került sor.

Így a szabályoktól eltérően a nemzeti zsinat összehívásának előkészítését „alulról” kellett kezdeményezni. Erre az első komolyabb lépést 1848. május 2-án az esztergomi székeskáptalan tette meg. Körlevelükben megfogalmazták, hogy a „közérzelem kifejezésére szükséges [egyház]megyei és nemzeti zsinatok, s egyházi gyülekezetek tartása” multhatatlanul szükséges. Május 11-én a püspöki vezetést nélkülöző váci egyházmegye székeskáptalanja szólította fel a többi egyházmegyét arra, hogy tegyék meg a nemzeti zsinatra az előkészületeket. Azt is kérték, hogy azokról értesítsék a váci egyházmegyét ideiglenesen irányító káptalani helynököket, aki akkor Szarvas Ferenc kanonok, tényői plébános volt. Erre a május 11-i felszólításra reagálva, jeszeniczei Jankovich Mihály turai plébános 1848. május 25-én tanácskozásra hívta meg a hatvani esperesi kerület plébánosait és káplánjaikat. Felszólítására május 25-én 22 plébános és káplán gyűlt össze Turán. A tanácskozás elnö-

kéül Horváth Mihály hatvani prépost-plébánost választották meg. A megjelent egyházi személyek körében Horváth Mihály főpapnak számított, így történetírói hírneve mellett egyházi rangjának is szerepe volt abban, hogy ő lett a tanácskozás elnöke. A többi résztvevő személyesen nincs megemlítve. Vélhetően jelen volt Horváth Mihály két káplánja - Horner József és Rády Ferenc - is. A résztvevők nemcsak a zsinat összehívásának kérdésével, hanem a katolikus egyház működésének és igazgatásának más fontos kérdéseivel is foglalkoztak. Ezekben meglehetősen demokratikus szellemű döntéseket hoztak. Elképzeléseiket végül nyolc pontban foglalták össze.

1. Az egyházmegye kormánya az alapítványok állapotáról s az egyházmegyei vagyonról a papságot évenként tájékoztassa.
2. A kerületi alespereseket kinevezésre a megyei papság jelölje a püspököknek.
3. A netán megtévedt kerületi testvéreket, az evangélium tanácsa szerint, a testvérek tanácsa (concilium) elé állítsák, amely buzdításaival testvéri szeretettel vezesse vissza őket, a javíthatatlanokat pedig megbüntetés végett adja át az egyházmegyei kormánynak.
4. A kerületi papságról adandó alperesi minősítéseket betervezés előtt a kerület két papja vizsgálja meg és láttatja.
5. A káplánokat, kik többnyire csak 24 forint havi fizetést kapnak, ok nélkül egyik helyről a másikra ne helyezték át.
6. A szemináriumi tanulmányokról és a papnövendékek sirlamas tanításáról jobban gondoskodjanak.
7. A világi alkalmazásban levő papok, mint Ausztriában, Németországban és Franciaországban, sőt Rómában is szokás, polgári, de paphoz illő szerény ruhában járhassanak.
8. Tartsanak nemzeti zsinatot, hol az egyház javáról és szabadságáról, az egyháznak az államhoz való viszonyáról a magyar püspökök közösen tanácskozzanak.

Látható, hogy a legtöbb pont a plébánosok és a káplánok helyzetét kívánta demokratikus szellemben rendezni, de kitértek az egyház anyagi helyzetét meghatározó alapítványokra, valamint a papképzésnek a javítására és az egyháziaknak világi munkakörben történő alkalmazására is. A jelenlévők egy része még radikálisabb reformokat sürgetett, de a többséggel együtt ezeket az elnöklő Horváth Mihály elvetette.

A határozatokat Horváth Mihály felterjesztette a váci egyházmegyét irányító Szarvas Ferenc káptalani helynöknek. Az ezek után összehívott egyházmegyei tanácskozás a 8 pontot szintén elfogadta, s ezeket a nemzeti zsinat elé kívánták terjeszteni. A zsinat összehívására végül nem került sor, mivel az 1848 őszétől bekövetkező fegyveres küzdelem ezt lehetetlenné tette.

A turai tanácskozásnak az adja meg a jelentőségét, hogy ez a legkorábbi ismert esperesi kerületi szinten megtartott tanácskozás, s ráadásul határozatait az egész egyházmegye elfogadta. Bizonyossága annak is, hogy az 1848-as forradalom polgári vívmányai a meglehetősen hierarchikus felépítésű és vezetésű római katolikus egyházat sem hagyták érintetlenül, azt alulról jövő kezdeményezésekkel akarták megújítani.

Talán röviden érdemes kitérnünk az elnöklő Horváth Mihály és a tanácskozást kezdeményező Jankovich Mihály sorának későbbi alakulására is. Horváth Mihályt a felelős magyar kormány felterjesztésére V. Ferdinánd 1848. június 25-én csanádi püspöknek nevezte ki. Új tisztségét ténylegesen nem foglalta el, mert pápai szentszéki megerősítésére nem került sor. 1849 tavaszán a megalakuló Szemere-kormány vallás- és közoktatásügyi minisztere lett. A szabadságharc veresége után emigrációba kényszerült. Történetírói tevékenységét ekkor és később az 1867-es kiegyezés után is tovább folytatta, s a magyar tudományos élet egyik meghatározó tagja lett. Jankovich Mihály 1854 végéig volt Tura plébánosa, közben 1853-ban kerületi esperessé is kinevezték. 1854 végén Kecskemétre helyezték át plébánosnak, s itt hunyt el 1855. augusztus 10-én kolerában.

„Mesterségünk címere.....”

Alkotóházi napok a csűrben

Április 6-án immáron negyedik alkalommal került megrendezésre a Galgamenti Művészek Egyesülete szervezésében a Csüördögölő Alkotóházi Nap. A program alakulásáról Kántor Szilvia, az Egyesület alelnöke számolt be.

Mikor csatlakoztatok Népi Kézműves Alkotóházak és Műhely galériák Országos Hétvégéjéhez?

A Csüördögölő Alkotó és Rendezvényházat fenntartó Galgamenti Művészek Egyesülete 2015-ben csatlakozott először ehhez az országos, sőt európai szintű rendezvényhez. Minden évben a Népi Kézműves Alkotóházak Országos Egyesülete, a Népművészeti Egyesületek Szövetsége és a Hagyományok Háza szárnyai alatt szerveződik az egész hétvégés program országSZerte.

Miért pont „mesterségünk címere” lett idén a rendezvény neve?

A „Mesterségünk címere...” elnevezés már a kezdetektől megvan, utalva arra, hogy ezen a napon minél több hagyományos népi kézműves mesterséggel ismerkedhetnek meg látogatóink. A nemzetközi kezdeményezés célja a helyi, területi népi kézművesség hagyományainak és értékeinek megjelenítése.

Milyen programmal vártátok a közönséget?

A szokásos mesterségbemutatókra most hagyományos tűzi kovácsot, kosárfonót és a Hunnia Csipkemúzeum csipkekészítőt hívtuk, akik örömmel válaszoltak az alapanyagokkal, eszközökkel, készítési móddal kapcsolatban feltett kérdésekre. A kézműves foglalkozás keretében a gyermekek szüleikkel kipróbálhatták az agyagozást. A nap fő attrakciójának számító bábszínházat a Fabók Mancsi Bábszínháza biztosította nekünk, igényesen elkészített, egyedi díszlettel és élő hangszer kísérettel. Fabók Mariann színész és bábos mesemondó egy-

személyes, tájszólással előadott alakítása, egyedi stílusa a nézőtérre szögezett gyermeket, felnőttet egyaránt. A most előadott „A halhatatlanság országa” című darab - amelyet ő maga rendezett -, 2010-ben elnyerte a Magyarországi Bábszínházak Országos Találkozójának szakmai fődíját.

Milyen forrásból tudtátok finanszírozni ezt a programot?

A bábtechnikai bemutatóval egybekötött báb előadást, és az azt követő nyitott szakmai beszélgetést a Nemzeti Kulturális Alap Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma pályázati támogatása finanszírozta. A „Nyissunk kapukat! - Csüördögölő Életmód Program” célja a gyermeket nevelő családok számára elérhető közelségbe hozni kulturális értéket, témákat, amelyek az elméleti bemutatáson túl gyakorlati ismeretekről tájékoztatnak. Ilyen téma a most feldolgozott dráma-színház-bábozás is. Az előadóművésszel folytatott nyitott beszélgetésen a szülők számos kérdésre választ kaptak az otthon, az iskolában vagy szakkörben történő bábozásnak, színházadásnak a gyermekek kulturális nevelésében, képesség és készségfejlesztésében betöltött szerepéről.

Hogyan sikerült a program?

A tavaszi eső sajnos távol tartott jónéhány visszatérő családot, de így is közel 60 látogatónk volt aznap. A színes program és a Kalács Konyha frissen készült finomságai jó hangulatot teremtettek.

Milyen program lesz nálatok legközelebb?

Az említett „Nyissunk kapukat” program keretében 2019 április 26-án 15:00-18:00 óráig vendégünk lesz a MintaKincsTár - népművészeti anyanyelv programot kidolgozó Hegedűsné Sevelle Zsuzsanna a M-Art Egyesülettől. Az interaktív szakmai előadáson megismerkedünk az elődeink által használt mintakincs (hímzés és egyéb magyar motívumok) alapú gyermek foglalkoztató játékokkal, amelyek gyakorló szülők és pedagógusok számára lettek fejlesztve. Várjuk a szülőket, nagyszülőket, óvoda- és iskolai pedagógusokat, szociális területen dolgozókat sok szeretettel!

-btm-

REGIONÁLIS PROGRAMAJÁNLÓ

GÖDÖLLŐ

(Jegyek kaphatók a www.muza.hu oldalon, illetve a Művészetek Háza jegypénztárában)

Május 07. 19:00 Mézga család- zenés vígjáték;

Művészetek Háza Gödöllő, Színházterem

Május 08. 10:00 Mesélő Muzsika bérlet 18/19: Ránki György: A két bors ökröcske; Művészetek Háza Gödöllő, Színházterem

Május 08. 14:00 Mesélő Muzsika bérlet 18/19: Ránki György: A két bors ökröcske; Művészetek Háza Gödöllő, Színházterem

Május 10. 16:00 Amerigo Tot kalandjai, Ujj Ágnes előadása; Gödöllő Művészetek Háza, F62 Rendezvény- és kiállítóterem

Május 10. 19:00 Talambalance koncerta; Gödöllő Művészetek Háza, Színházterem

Május 12. 17:00 Operett és magyar nóta est- Gödöllő Város Népi Zenekarának koncertje; Gödöllő Művészetek Háza, Színházterem

Május 12. 17:00 Urban Verbunk- Családi nap; Gödöllő Művészetek Háza, F62 Rendezvény- és kiállítóterem

Május 13. 18:00 Kiss Ádám- SzobácsiGergő; Gödöllő Művészetek Háza, Színházterem

Május 16. 20:00 Winand Gábor „About Me”; Gödöllő Művészetek Háza, Királyi váró

Május 18. 18:00 VII. Nemzetközi Gitárzenekari Fesztivál Gödöllő- Gálakoncert; Gödöllő Művészetek Háza, Színházterem

-btm-

Pénztárcabarát praktikák

Eláraszt minket a szemét...

Eláraszt minket a szemét. Ha nem is szó szerint, képletesen mindenképp. Az óceánokban úszó műanyag- szigetek óriási problémát okoznak, és még fognak is. Szerintem a legsokkolóbb az az adat, miszerint 2050-re több szemét lesz az óceánokban, mint hal.

Mindenki egymásra mutogat, pedig tényleg lenne megoldás, ha az emberekhez eljutna egy-egy apró trükk. Például, hogy a pékárut és a zöldségeket- gyümölcsöket NE műanyag zacskókba tegyünk, amiket kb. 5 perc után kidob az ember. A Spar üzletlánc már bekapcsolódott ebbe a kezdeményezésbe, és lehet kapni újrahasznosítható vászontasakokat erre a célra. Engem a barátnőm lepett meg három darabbal, de helyi szinten több olyan anyukát is ismerek, akik szebbnél szebb és dizájnosabb anyagokból bármikor rittyen- tenek ilyet, ha kell. Márpedig kéne, kötelezően mindenkinek.

-btm-

TURAI MOZGÓ VIDEOFILMKLUB

SÁRA SÁNDOR TÖRTÉNELMI TÜKRE
című 2019-es filmvetítés sorozat 5-6. része a Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár és a „Földobott kő” Alapítvány szervezésében Tura, Bartók Béla Műv.Ház és Könyvtár nagyterme
Téma: A bukovinai székelyek hányattatásai 75 éve az ötödik hazában

2019. MÁJUS 12., vasárnap 15:00
FILMVETÍTÉS: SÍR AZ ÚT ELŐTTEM
c. dok.film 2-3. rész: Hadak útján, Keresztúton (172')

2019. MÁJUS 26., vasárnap 15:00
Előadó, moderátor: Pintér Judit
kuratóriumi tag, filmkritikus, MMA munkatárs

FILMVETÍTÉS: SÍR AZ ÚT ELŐTTEM
című dokumentumfilm 4. rész: Hazatértek (125')
Vendég: Sára Sándor operatőr, filmrendező

Belépődíj nincs, de az Alapítvány köszönettel veszi a támogató felajánlásokat.
Számlasszám: CENTRÁL TAKARÉK **65900107-17101031**

Következő alkalom:
2019.06.30., vasárnap 15:00
Holnap lesz fácán (1974)

Programajánló:
**FACEBOOK.COM/
BARTOKTURA**

A Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár rendezvényein fotó- és videófelvétel készült!

**BARTOKTURA.
EU.ORG**

KOSÁRFONÓ TANFOLYAM

Egész évben, havonta 1 alkalommal!
Kezdőknek és haladóknak is!
Tura, Bartók Béla Műv.Ház és Könyvtár

**2019. MÁJUS 29.,
JÚNIUS 26., JÚLIUS 31.,
AUGUSZTUS 28., SZEPTEMBER 25.,
OKTÓBER 30., NOVEMBER 27.**

SZERDA 17:30-21:30

Részvételi díj: 4.000 Ft / alkalom

Előzetes jelentkezés a művelődési ház munkatársainál:
**06-28-580-581, 06-30-638-4603,
bartok.kultura@gmail.com**

Foglalkozásvezető: Kovács Zoltán kosárfonó,
népi kismesterség szakoktató

Szakmai infó: 06-20-579-7178, TARISZNYASMUHELY.HU

KERÉKÍTŐ!

Tippentő, bábos torna, hangszer-játék, népi hangszerek, népi ölbeli játékok, népdalok, jeles napi foglalkozások
Helyszín: Tura, Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár (nagyterem)
Időpont: **MÁJUS 24. péntek 10:00**
Foglalkozásvezető: Kovács Zoltánné Lajos Kriszta okleveles kerekítő várja a babákat, mamákat/papákat.
Részvételi díj: 800 Ft/baba-szülő

ZENI 2019 HETEK BÁRDOS

XLIII. BÁRDOS LAJOS ZENI HETEK
XVII. TURAI NÉPZENEL-
ÉS KÓRUSTALÁLKOZÓJA

2019. **JÚNIUS 2., vasárnap 16:00**

Helyszín:

**Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár,
Tura (2194, Bartók tér 3.)**

Kísérőrendezvény:

Népi Mesterségek Pest Megyei Egyesülete kézimunka kiállítása: **Galga menti fehér hímzések**

**Belépődíj: Gyermek (18 évig) és nyugdíjas: 400 Ft
Felnőtt: 600 Ft • Támogatói jegy: 1000 Ft**

NÉPTÁNCMŰHELY

Ha nincs ideje heti rendszerességgel néptáncpróbákra járni, de elsajátítaná a turai táncok alapjait, vagy továbbfejlesztené táncudását,
akkor ITT AZ IDŐ!

II. KÉTNAPOS NÉPTÁNCMŰHELY
május 10-11.

Csüddöngölő Alkotó- és Rendezvényház
Tura, Zsámboki út 50.

Május 10.

17:00 Néptánc ovisoknak

Mészáros Petrával és

Nagyné Matkovits

Katalinnal

19:00 Dalest

Maczkó Máriaival

Május 11.

10:00-13:00 Galgamenti
táncoktatás

**Dudásné Mosóczi Livia,
Széphalmi Zoltán**

16:00 Kézműves foglalkozás

17:00 Népmese

18:00 Gyermek táncház

19:00 Felnőtt táncház

Hajdú Sarolta Rege, Zámbo István

A szombati képzés díja 500 Ft, 16 év alatt ingyenes!

Minden további programon a részvétel díjtalan!

A rendezvény az **EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ**
Csoóri Sándor alap támogatásával valósul meg.

A helyi sakkélet nem áll meg

Azért, mert a Pest Megyei Sakkszövetség versenyirodája ránk nézve lehetetlen helyzetet teremtett önkényes intézkedéseivel, a Galga vidékének sakkélete véletlenül sem fog megállni. Az iroda által közölt válaszcikk (mellébeszélés) nem az általunk felvetett problémára válaszolt. Nem árt tudni, hogy a versenyiroda vezetője (csapatunk egykori tagja) a közölt cikket követően önként távozott csapatunkból. Ennek nem örültünk, de ugyanakkor törvényszerű, hogy bármely csapatmunkát érintendő: az építés és a bomlasztás elve semmiképp nem férhet meg egymással. Amíg e sorok írója felelős a turai sakkcsapat működéséért, addig az építés elve fog érvényesülni, ahogy az eddigiekben is történt.

A környék sakkéletét a nulláról kellett kezdenünk, több mint egy évtizeddel ezelőtt. Ebben a munkában kiváló partnernek mutatkoztak a környék településeinek polgármesterei csakúgy, ahogy az óvodák és iskolák vezetői, munkatársai. Évtizedes együttműködésről van szó, melyet nem hagyunk veszendőbe menni. Az évek során felnevelődött egy fiatal, lelkes sakkozói gárda, melynek többsége FIDE-értékszámokkal rendelkezik. Am mostanság megcsappant a létszámunk - a legkülönbözőbb okok miatt -, de a legfiatalabb tehetséges és igazolt játékosaink a 10-12 éves korosztályból: a turai *Szilágyi Dóra* és *Tóth G. Brigitta*, aztán a hévízgyörki *Fekete testvérpár (Gitta és Zalán)*, máris készen állnak, hogy beüljenek a csapatbajnoki találkozókra, ahogy tartalékként már eddig is szerepeltek a felnőtt csapatban. Aztán jönnek utánuk a fiatalabb nemzedék (9-10 évesek) tehetségebb sakkozói: a turai *Kajári Kornél* és *Kossovits Milán*, továbbá a hévízgyörki *Mutier Luca*, *Kmet Kristóf*, *Tóth Tamás* és *Tóth Vince*, s csak 2-3 év kérdése, hogy ők is igazolt játékosaink legyenek. A legfiatalabbak között pedig ott van a két egykori óvodai aranyérmes és ezüstérmes turai tehetség: *Szilágyi Zsombor* és *Galambos Bálint*. Nincs megállás!

Még pár nap, és befejeződik a megyei csapatbajnokság, s az őszi forduló kezdeteig akad bőven időnk átgondolni a folytatást. Kérdés, hogy a Galgavidék színeiben, vagy pedig a Turai Torna Club szakosztályaként folytatjuk tovább a versenyzést. Ezt természetesen a csapattagok többségi véleménye dönti el egyfelől, másfelől kíváncsian várjuk, hogyan alakul a TTC új elnöksége, hisz' nem mindegy milyen irányítás mellett kell folytatnunk eddigi szereplésünket.

tóthmáté

Fotó: Csilla Fotó

Felső sor (balról): Kókai Doroti, Lapu Vanda, Sáfrány Sára, Pallagi Anna, Baranyi Enikő, Maldrik Kamilla, Bojtár Gréta. **Ülnek:** Lévai Mandula, Berente Hanga, Matvejeva Melissza, Sára Bernadett, Marosvölgyi Zsófia, Sima Zoé, Lévai Málna. **Hátul:** Kókai Anita edző, Seres Csilla edző, Jamrik Szilvia edző, Mácsai Liza és elbújva Marci bácsi.

A teljes nagycsapat névsora: Matvejeva Melissza, Sára Bernadett, Kókai Doroti, Lapu Vanda, Lévai Málna, Berente Hanga. Mivel a nagyoknál 12 csapat tornászott, így Melissza 80 versenyzőből elért 7. helyezését jutalmául meghívást kapott az áprilisi országos döntőre. Sikeres szereplést kívánunk!

Labdarúgás

03.23. 14. forduló

Turai TC - Vácszentlászó SE 3-0 (játék nélkül)

03.31. 15. forduló

Kóka KSK - Turai TC 1-6 (0-3)

Csapat: Sipeki A., Szalai Z., Kovács P., Lakatos T., Dobray Zs., Kátai K., Oláh J., Less K. (23', 40', 56', 59'), Vandornyik A., Haág B. (82'), Gólya I. (16'), Zombori R., Kajári G., Juhász B., Krekács R.

04.06. 16. forduló

Turai TC - Mogyoród FC II. 1-0 (0-0)

Csapat: Sipeki A., Szalai Z., Kovács P., Lakatos T., Dobray Zs. (76'), Kátai K., Oláh J., Vandornyik A., Haág B., Tóth-Zs. J., Krekács R., Zombori R., Kajári G., Juhász B.

04.14. 17. forduló

Mogyoród KSK - Turai TC 5-1 (1-1)

Sipeki A., Szalai Z., Kovács P., Kátai K., Oláh J., Less K. (8'), Vandornyik A., Juhász B., Haág B., Gólya I., Krekács R., Lakatos T., Kajári G.

04.20. 18. forduló

Turai TC - Zsámboki SE 1-1 (1-0)

Csapat: Sipeki A., Szalai Z., Kovács P., Lakatos T., Dobray Zs. (41'), Kátai K., Oláh J., Hangodi T., Kajári G., Vandornyik A., Krekács R., Oláh K., Horváth D., Juhász B., Tóth B.

Edző: Tóth Balázs

Utánpótlás - öregfiúk bajnokság

PEST MEGYEI U19-ES BAJNOKSÁG, KELETI CSOPORT, 12. FORDULÓ, **TURA VSK - ZSÁMBOKI SE 0-1 (0-0)**

TURA VSK: Szél M. - Kovács R., Rajzinger Ákos, Baranyi, Sára D., Horváth P., Zadravec, Tóth-Máté, Hajdú, Kürti Cs., Szabó B. Edző: Tóth-Máté Imre

PEST MEGYEI U19-ES BAJNOKSÁG, KELETI CSOPORT, 13.

FORDULÓ, **BAGI TC '96 - TURA VSK 1-5 (0-2)**

TURA VSK: Penderik E. (Szél M., 80.) - Kovács R. (Sukaj, 65.), Rajzinger Ákos, Baranyi (Rajzinger Ádám, 65.), Sára D., Horváth P., Zadravec, Tóth-Máté, Hajdú (Penderik M., 78.), Kürti Cs., Szabó B. Edző: Tóth-Máté Imre

PEST MEGYEI ÖREGFIÚK BAJNOKSÁG, KELETI CSOPORT, 10.

FORDULÓ, **TURA VSK - HÉVÍZGYÖRKI SC 5-3 (2-1)**

TURA VSK: Baranyai - Zalaegerszegi R., Gerhát, Kátai, Szilágyi, Gólya I., Hegedűs, Hubert, Horváth Z., Less K., Less T. Cserék: Oláh D., Radics

PEST MEGYEI U19-ES BAJNOKSÁG, KELETI CSOPORT, 14.

FORDULÓ, **TURA VSK - SK TÓALMÁS 4-2 (3-1)**

TURA VSK: Szél M. - Kovács R., Rajzinger Ákos, Rajzinger Ádám (Sukaj, 87.), Sára D., Horváth P., Zadravec, Tóth-Máté, Hajdú (Penderik M., 90.), Kürti Cs., Szabó B. Edző: Tóth-Máté Imre

PEST MEGYEI U15 KELETI CSOPORT - 11. FORDULÓ **ZSÁMBOKI SE - TURA VSK 3-6 (1-2)**

TURA VSK: Tellér - Bolbás, Kanalas T., Gáspár, Ancsa, Barabás (Széles, 62.), Sára P., Kürti T., Szilágyi, Győri (Sápi, 32.), Kanalas Z. Edző: Tóth-Máté Imre

PEST MEGYEI ÖREGFIÚK BAJNOKSÁG, KELETI CSOPORT, 11.

FORDULÓ, **GÖDÖLLŐI SK - TURA VSK 3-9 (1-5)**

TURA VSK: Varró - Zalaegerszegi R., Baranyai, Gerhát, Kátai, Szilágyi, Hegedűs, Füle, Zalaegerszegi T., Less K., Radics, Csere: Horváth Z.

PEST MEGYEI U19-ES BAJNOKSÁG, KELETI CSOPORT, 15.

FORDULÓ, **SÜLYSÁPI GYEREKFOCI - TURA VSK 2-2 (2-0)**

TURA VSK: Penderik E. - Kovács R., Rajzinger Ákos, Sára D., Horváth P., Szabó B., Zadravec, Tóth-Máté, Hajdú, Kürti Cs., Rajzinger Ádám. Edző: Tóth-Máté Imre

PEST MEGYEI U15 KELETI CSOPORT - 12. FORDULÓ

TURA VSK - KARTAL SE 5-1 (3-1)

TURA VSK: Tellér - Bolbás, Kanalas T., Gáspár, Sápi (Széles, 57.), Ancsa, Mácsay (Lakatos, 75.), Sára P., Kürti T., Szilágyi, Kanalas Z. Edző: Tóth-Máté Imre

forrás: <http://turafoci.gportal.hu/>

✚ IGLÓI ÉVA
1945-2019

Gyászol a néptáncmozgalom - Gyászol a Galga mente

„Édes barátaim, olyan ez éppen, mint az ember ottan a mesében. Az élet egyszer csak őrá gondolt, mi meg mesélni kezdtünk róla: „Hol volt ...” majd rázuhant a mázsás, szörnyű mennybolt, s mi azt meséljük sírva: Nem volt ...”

Egy törékeny asszony sírja mellett állunk! Egy asszonyt kísérünk utolsó útjára, aki anyánk volt, tanítónk, barátunk, kollégánk. Felidézük az erdőkertesi ház udvarán babáival játszadozó kislányt, aki már 4 évesen is a tanári pályára készült. A magát „önbizalom nélküli falusi lánynak mondó” kitűnővel érettségizett leány mégis csak egy év kihagyás után jelentkezett a Szegedi Tanárképző Főiskola magyar-országi szakára, melynek elvégzése után egy életen át tartó hivatása volt a „tanítás”, a szó legnemesebb értelmében. A tánc iránti érdeklődése korán jelentkezett. Az első évek balett gyakorlatait gyorsan feledtették az erdőkertesi iskolában néptáncot és népi játékokat oktató állami népi együttesbeli táncosok. Innen már egyenes volt az út; a Vadrózsák Táncegyüttes, majd a kaposvári Somogy Táncegyüttesben töltött boldog táncos évek után visszatért a szülőföldre, a Galga vidékére.

A zsámboki tanári években, az iskola gyerekcsoportjában már megmutatkoztak táncpedagógusi képességei és kezdődő koreográfiai munkái is sikereket arattak a gyerek-táncmozgalom fórumain.

Állandóan képezte magát, a Népművelési Intézet táncos képzéseiben, szakmai továbbképzéseiben B kategóriás együttesvezetői képesítést is szerzett. 1982-ben kérték fel a bagyi művelődési ház vezetésére és átvette a helyi népi együttes vezetését is. A bagyi együttes vezetése igazi kihívás volt számára! Az 1936 óta működő bagyi csoport országosan ismert, sőt Bag a néptánc-kutatás és a táncszakma által a „Galga mente táncos fővárosa”. Az együttest olyan elődök vezették, mint Berkes Eszter és Timár Sándor. Az a 13 év, melyet a bagyi együttesben töltött nemcsak az együttes és Iglói Éva életében jelent mérföldkövet, hanem a magyar néptáncmozgalomban is. A többgenerációs együttesben megteremtette a hagyományörzésnek azt a magyar modelljét, amely ma is példa. Alapos forrásismeret, néprajzi hitelesség, szigorú és következetes oktatási módszer, fegyelem és szigorúság meghozta a gyümölcsöt: a Bagyi Muharay Együttes többszörösen kiváló együttes.

„Piros bagyi nagyhatár, nagyhatár, keskeny gyalog út vezet rajta át” szól az ének és a színpadra bevonulnak a bagiak: a ruháktól a cipő sarkáig, hajviselettől a zsebkendőig, a legapróbb színpadi kellékig minden a helyén van és a nézőtéren megáll a levegő.

1992-ben lett életében először főállású együttesvezető. A Gödöllő Táncegyüttes alapítója és a Gödöllő Táncegyüttes Gyermekszínházának megálmodója. Ma sincs a vidéken olyan együttes - Veresegyháztól Turáig, Püspökhatvanig, amelyik próbatermében ne fordult volna meg, de nincs olyan település sem a környéken, ahol nem az ő tanítványai vezetnek jelenleg is az együtteseket.

Éva hétköznapi emberekkel, Juliska nénikkel, Terkák-kal, gyerekekkel és unokáikkal művelte a csodát. A titok az ő személyiségében rejlett: elkötelezettség, szakértelem, kitartó és

következetes munka. Soha nem hallottam tőle, hogy fáradt, hogy nem ér rá! Életeleme volt a szolgálat, a nemes ügyek szolgálata! Mennyi értékes gyereket tanított a magyar népművészet, a magyar kultúra ismeretére, megbecsülésére, szeretetére. Nyitott személyiségű, őszinte ember volt, és mint minden tehetséggel megáldott, elkötelezett ember szeretetében is kritikus, sokat követelő.

Aggódtunk érte betegségében! Tanúi voltunk, amint ez a kivételes tehetségteljes, alkotóereje teljében élő asszony hogyan vesztette el kapcsolatát a világgal és hogyan győzte le a gyilkos kór. Tartalmas, alkotói életműve azonban a halál pillanatában felemelkedik és tovább él minden gyermek és tanítvány munkájában, minden boldog ember táncában.

„Úgy fekszik ő, ki küzdve tört a jobbra, mint önmagának
Dermedt néma szobra.
Nem kelti föl se könny, se szó,
Se vegyszer.
Hol volt, hol nem volt a
Világon egyszer.”

Nyugodjék békében!

Nem feled Téged: örökké szerető családod, Bagi Muharay Elemér Népi Együttes, a Gödöllő Táncegyüttes, a Veresegyházi Hagyományörző Népi Együttes, a Muharay Elemér Népművészeti Szövetség, az Örökség Gyermek Népművészeti Egyesület

Héra Éva
a Muharay Elemér Népművészeti Szövetség elnöke
(Elhangzott 2019. március 25-én a Jászberényi Újtemetőben)

A temetésen elköszönt a gyermekkori jóbaráttól Pásztor Béla, Veresegyház polgármestere és méltatta ifj. Rónai Lajos, a Bagyi Muharay Együttes művészeti vezetője. Most lapunkon keresztül búcsúzzunk a turai Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár, annak folklorcsoportjai nevében mi is turaiak, hiszen nálunk is tovább él Éva öröksége. Évek óta szép eredményekkel és közösségformáló erővel vezeti a Jászberényi Viganó Alapfokú Művészeti Iskola kihelyezett tagozataként működő Egyező Néptáncegyüttest Iglói Éva lánya, Mosóczi Livia és férje Dudás Dániel. De sok-sok turai fiatal tanított és tanít nagy hitelességgel a Galga menti táncok szépségeire Éva fia, Széphalmi Zoltán is. Gazdag szellemi és néprajzi hagyatékát ők viszik tovább. Ugyancsak Éva bábáskodott a Galga mente első népi zenekara, a Rónai Lajos vezette Tarisnyás zenekar megalakulásánál, működésénél. Annál a zenekarnál, melynek évekig szólóénekeske Maczkó Mária volt, aki énekeivel búcsúztatva kísérte utolsó földi útjára Évát, s indította el Jézusa felé Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén.

Kedves Éva! Köszönjük, hogy tőled tanulhattunk egykor és örökségedből tovább töltekezhetünk gyermekeid által.

Seres Tünde

FELHÍVÁS

Rendvédelmi pályát népszerűsítő tábor hátrányos helyzetű fiatalok számára

A Belügyminisztérium rendvédelmi pályát népszerűsítő tábort szervez azoknak a hátrányos helyzetű fiataloknak, akik érdeklődnek a rendvédelmi hivatás (rendőrség, katasztrófavédelem, büntetés-végrehajtás) iránt.

A tábor időtartama: 2019. július 14 – 19.

Helyszíne: Remeteszőlős, Adyligeti Rendészeti Szakgimnázium

A résztvevők áttekintést kapnak a rendvédelmi szervek munkájáról, a felvételi követelményekről. A tábor a résztvevők számára térítésmentes. A jelentkezés elfogadásáról értesítést küldünk, mellékelve a részletes programot.

Olyan fiatalok jelentkezését várjuk, akik 2019 szeptemberében kezdik meg gimnáziumban vagy szakközépiskolában a 11. vagy a 12. tanulmányi évfolyamot, vagy érettségivel rendelkeznek, de még nem töltötték be a 21. életévüket

Beküldendő:

1. önéletrajz
2. a 10., 11. vagy 12. évfolyam év végi lezárt bizonyítvány másolata (az idén érettségiző esetén féleves bizonyítvány) vagy
3. az érettségi bizonyítvány másolata, ha már érettségizett
4. tanuló esetén támogató nyilatkozat az osztályfőnöktől vagy iskola igazgatójától
5. már érettségizettek esetén támogató nyilatkozat a település jegyzőjétől
6. határozat a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról

A jelentkezés elbírálása során előnyt élvez: kimagasló tanulmányi és/vagy sportteljesítmény rendészeti fakultációs tanulmányok közösségi életben aktivitás. **Jelentkezési határidő: 2019. június 15.**

Cím: Belügyminisztérium Civilkapcsolati és Ügyfélszolgálati Osztály 1903 Budapest, Pf. 314. (e-mail: ugyfelszolgalat@bm.gov.hu)

További információ: 06-1-441-1601, 06-1-441-1768, 06-1-441-1364

Jó eséllyel hozzásegítünk ahhoz, hogy aktív maradj, vagy ismét aktív legyél!

A jó vérkeringés a kulcs

Ismételjük! A vérkeringés az emberi test ellátó rendszere. Tápanyagokkal és oxigénnel látja el a szöveteket és a szerveket. Ugyanakkor a keletkező salakanyagokat eltávolítja és megtisztítja. Ennek a folyamatnak a 75 %-a a legkisebb véredényekben – az úgynevezett mikrokeringésben – történik.

A BEMER fizikai érterápia javítja a mikrokeringést, támogatja a legkisebb véredények vérkeringését. Ezáltal a test sejtjeinek teljesítőképessége javul, ami hozzájárul a fájdalom csillapításához és a szervezet öngyógyító képességének növeléséhez. A fizikai érterápiát napjainkban számos különböző területen alkalmazzák. A mikrokeringésed hatékony javítása sok tekintetben pozitív kihatással van az egészségedre, az immunrendszeredre és egészében a jó közérzetedre.

Tudományosan igazolva

A BEMER készülékek javítják a kicsi és nagyon kicsi véredények továbbító mozgásait. Ez a szükségletnek megfelelő véreloszláshoz vezet a legkisebb véredények hálózatában. Ezért a BEMER hatékony terápiás opció számos betegség és egészségügyi probléma esetén.

KEZELÉS

Kezelés betegség esetén, az immunreakció támogatása, az öngyógyító képesség aktiválása a mikrokeringés stimulálása révén.

MEGELŐZÉS

Posztív hatás az általános közérzetre, az egészségre és az alváásra. Ez összességében egy magasabb életminőséghez vezet.

TELJESÍTMÉNYNÖVELÉS

Az alapanyagcsere támogatása a teljesítménynövelés, a reakcióképesség erősítése, a sportsérülések kockázatának csökkentése a gyorsabb regenerálódás érdekében.

ÖSSZEFOGLALVA: A fizikai érterápia **rendszeres alkalmazás esetén** hatékonyan véd a betegségekkel és az egészségügyi problémákkal szemben és támogatja a szervezet öngyógyító és regenerációs folyamatait.

Gyere nézd meg, kérdezz, próbáld ki! Tudd meg, hogy számodra egy terápiás kúra, egy hónapos készülék bérlet vagy esetleg az egész életre szóló készülék vásárlás lenne a megoldás!

Szeretnéd jobban érezni magad, szeretnéd ha javulna az életed minősége?

Akkor szeretettel várunk a hét minden napján

Turán a **SPORTLAND** üzletben (Bartók tér 4.).

Bejelentkezés, időpont egyeztetés miatt vagy ha csak kérdésed van, akkor hívj a 06-703112289-es számon (Tóth M. Imre).

Elindult

a turai Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár új programjánló oldala

A közelmúltban érkezett észrevételek, kérések alapján elindítottuk a turai Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár alternatív programjánló és tájékoztató felületét a Friendica közösségi hálózaton, amelyen facebook fiókkal nem rendelkező érdeklődők is egyszerűen követhetik eseményeinket, a turai művelődési házzal, könyvtárral kapcsolatos információkat. Ajánljuk figyelmükbe az "Events" menüpontban található, többféle nézetűvel rendelkező nap-tárfelületet is. A plakátokon található **QR-kóddal okos-telefonon gyorsan megnyitható** oldalunk.

Regisztráció nem szükséges az oldal böngészéséhez, ám ha valaki rendelkezik felhasználóval a "Distributed social network" valamely szerverén (pl. Friendica, Diaspora), akkor feliratkozhat bejegyzéseinkre, hogy azok a saját hírfolyamában is megjelenjenek.

Az új Friendica oldal átirányító címe:

<http://bartoktura.eu.org/>

Facebook oldalunk rövid címe:

<https://fb.me/bartoktura>

Megtisztelő érdeklődésükre számítva, köszönettel a turai műv.ház-as csapat

„JOMAFÁ” TŰZIFA KÍNÁLAT!

kiváló minőségű száraz bükk és tölgy TŰZIFA kis- és nagytételben ELADÓ!

1 méteres hosszban, 12-28 cm vastag, részben hasított

32.000,- Ft/m³

részben hasított, 25-33-50 cm

34.000,- Ft/m³

kályha és kandalló kész tűzifa minden méretben egy áron

35.000,- Ft/m³

Kapható továbbá:

♥♥♥
Törzsvásárlóinkat
tavaszi kedvezményvel várjuk!
Nagy tételben történő vásárlás esetén
kérje egyedi árajánlatunkat. ♥♥♥

**Most érdemes beszerezni
a jó minőségű téli tüzelőt!**

Teljes körű, bővebb felvilágosítást
kérjen az alábbi telefonszámokon:

06 70 260 6015

06 70 770 1383

JOMA-FAKER Kft.

2194 Tura, Kossuth L. u. 52.

1 RAM-os Kalodában kályhakész tűzifa **29.000,- Ft**

1x1x1,8-as Kalodában 1,1 m³ tűzifa **38.000,- Ft**

RUF fa brikett kemény bükkfából **70.000,- Ft /raklap**

Pini Kay fa brikett kemény bükkfából **72.000,- Ft /raklap**

Zsákos kályha kész tűzifa **750,- Ft /zsák**

Gyújtós **500,- Ft /zsák**

Zöldkagylóval a mozgásszervi betegségek ellen

7.500 Ft

A **zöldkagyló** akkor keltette fel a kutatók figyelmét, mikor az új-zélandi őslakosok életkörülményeit vizsgálták. Kiderült, hogy a **tengerparton** élő emberek körében ismeretlen a **reuma**, ráadásul egészen magas kort értek meg úgy, hogy ízületeik mindvégig rugalmasak maradtak, szemben a szárazföld belsejében élő lakossággal. Az ok egyértelmű volt: a bőséges **kagyló** fogyasztás.

A **zöldkagyló glükózaminban** gazdag élelmiszer, amit a "zöldkagyló királynője"-ként is emlegetnek. Kutatások bebizonyították, hogy az új-zélandi zöldkagyló szokatlanul nagy arányban, több mint 13%-ban tartalmaz **glükózaminglikánt**, amely kenőanyag, ezáltal az ízületek működéséhez elengedhetetlen. Mindemellett a **zöldkagylóban** vitaminok, ásványi anyagok és nyomelemek támogatják meg gyógyító hatását, valamint rendkívül gazdag **Omega-3** zsírsavakban is.

A **mozgásszervi betegségek** megelőzésében és terápiajában a **zöldkagylókészítmény** az egyik legfontosabb természetes eredetű és nagy hatékonysággal bíró tápanyag, amely mellékhatásoktól mentesen pozitív hatást fejt ki az időskori kopásra, a teniszkönyökre, a gyulladásszerű ízületekre, a **reumatikus panaszokra**, a sportsérülésekre, valamint a műtétek utáni szövet visszaállításra is.

Seatone Sport Restart

A **Seatone Sport Restart** kapszulával az izmok, inak és ízületek fizikai sérülésekből történő felépülési ideje nagymértékben felgyorsul. A **sérült ízületek** hamarabb válnak újra terhelhetőkké, miközben a kiújulásnak a valószínűsége is kisebb lesz. A **Seatone Sport Restart** a kötő- és támasztó szövetek mindegyik összetevőjére pozitívan hat. Valamilyen sportsérülés vagy

fizikai munka miatt bekövetkező sérülés után az anatómiai állapot gyorsabban áll helyre a szövetekben (pl. műtétek után is), amennyiben az "építkezéshez" szükséges tápanyagokat a szervezet megfelelő mennyiségben biztosítja.

Seatone Sport Endurance

A **Seatone Sport Endurance** kapszula a kagyló kivonat mellett tartalmaz még **kreatint** és **spirulina** algát. A **Spirulina mikro alga** a savasodás mértékét csökkenti le, a széndioxid gyorsabb felszabadításával, így használója lassabban fárad. A **Sport Endurance**-ban a **kreatin** az izmok jobb energia ellátását szolgálja. A **Sport Endurance** a sportolók, managerek, idősebb emberek állóképességének, teljesítményének fokozására kiválóan alkalmas.

Sani-Prevent Csontpor

A **Sani-Prevent Csontpor** Új-Zélandon tenyésztett szarvasmarha csontpor, mely Európában egyedülálló terméként, beépülésre kész kalcium hidroxyapatitot tartalmaz. Az optimális **csontképzéshez** a kalcium mellett számos más szerves és szervetlen anyagok is kellenek. A **Sani-Prevent csontpor** komplett csontporként mindezeket tartalmazza, így garantálja az összes csontalkotót a szervezet számára. A szervezet pedig eldönti, hogy miből, mikor és mennyit épít be az éppen aktuális szükségletnek megfelelően. Csontsérülések, csonttritkulás megelőzésére, csontsérülés (és csontvesztés) gyorsabb gyógyulására kiválóan alkalmazható.

Az itt ajánlott termékek mindegyike természetes alapú, ezért alkalmazásuk veszélytelen. Semmilyen mellék- vagy kölcsönhatás nem ismeretes. Előállításuk a legszigorúbb nemzetközi gyógyszer szabványok előírásainak betartásával történik.

7.500 Ft

6.700 Ft

Ezen étrendkiegészítő termékek megrendelhetők, megvásárolhatók:
SPORTLAND üzlet 2194 Tura, Bartók tér 4. tel: 06-28-467-881, 06-70-3112289

Eladó Ingatlana van? HÍVJON!

otp Ingatlanpont

- Csak sikerdijért dolgozunk, nincs induló, vagy rejtett költség.
- Díjmentes érték megállapítás, kiszállás, alaprajz készítés.
- A legmagasabb piaci áron értékesítünk.
- Garantáltan csak készpénzes, vagy Csok és hitelképes vevőkör!
- Nem ér rá, máshol lakik, nem ért hozzá? Mi eladjuk, bízva ránk!

Házhoz megyünk!

06/20 507 2911

vagy

06/70 442 0924

TÖRD A FEJED! ÉVFORDULÓK

/1	2	3	4	5	6	7	8	T
8		L					9	
10			11					12
13			14	15	16			
17								18
19							20	
21			22	23	24			
25					26	27		
28	29	30					31	
32					33			
34			35	36				A

VÍZSZINTES 1. 425 éve, 1594. május 30-án született Balassi Bálint költő. Tőle idézünk: „Én bús szívem vidámsága, Lelkem édes kívánsága, Te vagy minden boldogsága, ...”. **8.** Étel. **9.** Latin é. **10.** 13 pápa neve. **11.** Savanyú sav. **12.** Nitrogén. **13.** Olasz tűzhányó. **15.** Halpete. **17.** III. Vlad havasalföldi vajda „beceneve”. **18.** Liter. **19.** Faköszörületből préselt lemez. **20.** Francia, német gépkocsijel. **21.** Törökül holdfény v. hajdina közepe. **24.** Kínai vezető volt (Ce Tung). **25.** Hagyományom, gyakorlatom. **28.** Harci gáz. **31.** Búcsúzás szava. **32.** Caius ... Augustus (+ i.e. 59). **34.** A függ. **3.** híres festménye (1503-1506).

FÜGGŐLEGES 1. Társaságodban. **2.** Biográfia. **3.** 500 éve, 1519. május 2-án halt meg a reneszánsz polihisztor (da Vinci, 1452-1519). **4.** Férfinév. **5.** Pannóniában született római császár (Cajus Trajánus, 201 körül - 251). **6.** ...-de-France - a párizsi régió. **7.** Házsártos öregasszony. **14.** Hordók régi úrmértéke. **16.** Kambodzsa, Luxemburg, Thaiföld, Mali jele autókön. **19.** Zeneexpressz tv-műsor vezetője volt (Árpád). **22.** Halpete. **23.** Átverhető (ember). **26.** Néma séta (!) **27.** Műalkotás (eredeti írásmóddal). **29.** Foszfór, szén, oxigén. **30.** Etnikum része (!) **32.** Első római császár családneve (Kr.e. 63 - Kr. u. 14). **33.** Római 2. **35.** Névelő. **36.** Lap (röv.)

Beküldendő a V1, V34 és a F3 sorok megfejtése. A megfejtéseket postai úton a szerkesztőség címére, vagy a művelődési ház postaládájába várjuk **2019. május 16-ig.**

A márciusi rejtvényünk helyes megfejtése: V12. Berlioz, V31. Tarnow, V44. Verlaine. **A szerencsés nyertes: Pászti Istvánné** (2194 Tura) **Gratulálunk! Nyereménye a Csilla Fotó üzletben** (2194, Tura, Kossuth Lajos út. 4.) **felhasználható 3000 Ft-os vásárlási utalvány,** melyet az értesítést követően személyesen vehet át a Bartók Béla Művelődési Házban.

**FENYŐ-FŰRÉSZÁRU
ÉPÜLETFA
A KÖRNYÉK
LEGJOBB ÁRAIVAL!**

**Kalodás tűzifa
35 000 Ft
+ szállítás**

**HÍVJON, MEGÉRI!
BOLDOGI FATELEP
06 70 426 9885**

HIRDESSZEN A TURAI HÍRLAPBAN!

1/1 oldal	34 500 Ft	1/6 oldal	6 000 Ft
1/2 oldal	17 250 Ft	1/8 oldal	4 800 Ft
1/4 oldal	8 625 Ft	apróhirdetés	60 Ft/szó

HIRDETÉS FELADÁS ÉS INFORMÁCIÓ:

Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár
Tel.: 06 28/ 580 581 • E-mail: bartok.kultura@gmail.com

LAPZÁRTA: 2019. MÁJUS 16.

KÖVETKEZŐ MEGJELENÉS: MÁJUS NEGYEDIK HETÉBEN
A megjelenés napja a lap internetes változatának felkerülése
a www.tura.hu honlapra.

TURAI HÍRLAP

KÖZÉLETI HAVILAP

Felelős kiadó: Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár
Levél cím: Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár, 2194 Tura, Bartók tér 3.
Telefon: 06-28/580-581 vagy 06-30/638-4603

Felelős szerkesztő: Tóth Anita

Szerkesztőségi tagok: Boda-Tóth Mária, Petényi Edina, Szénási József

Tördelés: 2D Grafikai Stúdió

E-mail: turaihirlap@tura.hu, info@2d-studio.hu, bartok.kultura@gmail.com

Nytsz: B/BHF/567/P/91

Készült 2850 példányban a Vénusz Média Kft. nyomdaüzemében Mogyoródon
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Nyomatott változat: ISSN 2061-4063, Online változat: ISSN 2061-4071

www.tura.hu